

Särkkäniemen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2009 - 2018

Paula Aspelund ja Pekka Paaer

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 12/2009

Paula Aspelund ja Pekka Paaer

Särkkäniemen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2009–2018

Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Helsinki 2009

Valokuvat ja kannen kuva: © Paula Aspelund

ISSN 1235-9718
ISBN 978-952-223-579-4
ISBN (PDF) 978-952-223-580-0

Painopaikka: Kopio Niini Oy
Helsinki 2009

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	2
Sammandrag	2
1 Johdanto.....	3
2 Työn tarkoitus ja tavoitteet	4
3 Särkkäniemen alueen kuvaus.....	4
3.1 Sijainti, koko ja rauhoituksen tarkoitus.....	4
3.2 Geologia	5
3.3 Kasvillisuus	5
3.3.1 Yleistä	5
3.3.2 Rantaniityt	6
3.3.3 Flada ja kluuvit	6
3.3.4 Rantametsät	7
3.4 Eläimistö	7
3.5 Maisema	8
3.6 Maankäyttö	8
4 Hoidon tavoitteet	9
5 Hoitotoimenpiteiden toteuttaminen	11
6 Käytön tavoitteet.....	12
7 Alueen käytön järjestäminen	13
7.1 Virkistyskäytön ohjaus	13
7.2 Polut ja pitkospuut	13
7.3 Opasteet	14
7.4 Merkintäsuunnitelma.....	14
7.5 Luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräykset	14
8 Liikennejärjestelyt	15
8.1 Opastus	15
8.2 Pysäköinti	15
8.3 Pyöräily	15
9 Toimenpiteiden toteuttaminen	16
9.1 Aikataulu	16
9.2 Alueen huolto ja valvonta.....	16
9.3 Kustannukset	16
10 Kasvillisuuskuviot toimenpiteineen.....	17
10.1 Pohjoinen rantaniitty (kuvio 1)	18
10.2 Rantalehto (kuvio 2).....	18
10.3 Flada ja kaakkoinen rantaviiva (kuvio 3).....	20
10.4 Lyhytkortinen niitty (kuvio 4)	21
10.5. Pohjoinen metsäsaareke (kuvio 5)	22
10.6 Merenrantaniitty (kuvio 6)	23
10.7 Rantakalliot (kuvio 7)	24
10.8 Kaakkoinen rantametsä (kuvio 8)	25
10.9. Kluuvit (kuvio 9)	26
10.10 Eteläiset rantaniitty (kuvio 10).....	27
10.11 Lounainen rantametsä (kuvio 11)	28
11 Lähteet.....	29

Liite 1. Alueella vuonna 2009 tavatut putkilokasvit.

Liite 2. Särkkäniemen luonnonsuojelualueen rauhoituspäätös.

Liite 3. Särkkäniemen luonnonsuojelualueen merkintäsuunnitelma.

Liite 4. Toimenpidekartta.

Liite 5. Hoitoon tarvittavat materiaalit ja työvaiheet.

Tiivistelmä

Särkkäniemen luonnonsuojelualue sijaitsee Itä-Helsingissä, Uutelan ulkoilualueen itärannalla. Yhteensä noin 15 hehtaarin kokoinen luonnonsuojelualue on perustettu vuonna 1993 Uudenmaan ympäristökeskuksen päätöksellä seudullisesti arvokkaiden merenrantaniittyjen ja harvinaisen fladan ja kluuvien suojelemiseksi. Särkkäniemen luonnonsuojelualueelle on laadittu vuonna 1988 hoito- ja käyttösuunnitelma, joka vahvistettiin rauhoituspäätöksen yhteydessä.

Särkkäniemellä tavataan runsaasti erilaisia luontotyyppejä kalliorannoista ja matalakasvuisista merenrantaniityistä reheviin rantalehtoihin, tervaleppäluhtiin ja kluuveihin. Särkkäniemen pienipiirteisesti vaihtelevat elinympäristöt ja monipuolinen eläin- ja kasvilajisto tekevät alueesta erityisen arvokkaan. Särkkäniemellä tavataan useita valtakunnallisesti, alueellisesti tai kunnallisesti uhanalaisia kasvilajeja. Alueen sammakkoeläin- ja matelijakanta on runsas ja lajistollisesti monipuolinen. Pienipiirteisesti vaihtelevissa rantametsissä ja suojaisilla merenlahdilla viihtyvät monet lepäkot ja linnut.

Kuluneen kahdenkymmenen vuoden aikana Särkkäniemen virkistyskäyttö on lisääntynyt voimakkaasti, kun lähellä sijaitsevan Vuosaaren asukasluku on kasvanut useilla kymmenillä tuhansilla. Käyttöpaineen voimakas kasvu on johtanut muun muassa tallaukselle herkkien merenrantaniittyjen kulumiseen ja alueen roskaantumiseen. Tämä päivitetty hoito- ja käyttösuunnitelma sisältää yksityiskohtaisia toimenpidesuosituksia Särkkäniemen arvokkaan lajiston ja luontotyyppien suojelemiseksi ja alueen virkistyskäytön kehittämiseksi.

Sammandrag

Ratauddens naturskyddsområde ligger i Östra Helsingfors, på östra stranden av Nybondas friskluftsområde. Naturskyddsområdet som sammanlagt omfattar cirka 15 hektar grundades år 1993 med Nylands miljöcentrals beslut för skyddande av de regionalt värdefulla havsstrandsängarna och den sällsynta fladan och gloerna. För Ratauddens naturskyddsområde utarbetades år 1988 en skötsel- och användningsplan som bekräftades i samband med beslutet om fridlysning.

På Rataudden påträffas rikligt med olika naturtyper från bergsstränder och lågväxta havsstrandsängar till frodiga strandlövskog, lundar med klibbal och gloer. De småskaligt varierande livsmiljöerna på Rataudden och dess mångsidiga bestånd av djur- och växtarter gör området speciellt värdefullt. På Rataudden påträffas flera växtarter som är utrotningshotade på riksomfattande, regional eller kommunal nivå. Områdets grod- och kräldjursbestånd är rikligt och artmässigt mångsidigt. I de småskaligt varierande strandskogarna och de skyddade havsvikarna trivs många fladdermöss och fåglar.

Under de senaste tjugo åren har Ratauddens rekreationsanvändning ökat kraftigt då invånarantalet i det närbelägna Nordsjö har vuxit med flera tiotusen. Den kraftiga ökningen i utnyttjandetrycket har lett bland annat till slitning av de trampkänsliga havsstrandsängarna och nedskräpning av området. Denna uppdaterade skötsel- och användningsplan innehåller detaljerade åtgärdsrekommendationer för skyddande av Ratauddens värdefulla artbestånd och naturtyper och för utveckling av områdets rekreationsanvändning.

1 Johdanto

Särkkäniemen luonnonsuojelualue sijaitsee Itä-Helsingissä, Uutelan ulkoilualueen itärannalla. Se koostuu monipuolisesti ja pienipiirteisesti vaihtelevista luontotyypeistä kuten kalliorannoista, matalakasvuisista merenrantaniityistä, rantalehdoista ja tervaleppäluhdista. Niiden lisäksi luonnonsuojelualueella sijaitsee Helsingissä harvinainen laguunilahti eli flada ja merestä irtautuneita kluuveja, jotka ovat monien alueella tavattavien harvinaisten eläinten ja kasvien elinympäristöjä. Särkkäniemi on säilynyt monin paikoin lähes luonnontilaisena ja se on lajistoltaan hyvin monipuolinen. Luonnonsuojelualueella tavataan useita erilaisia luontotyypejä ja lajeja, jotka ovat valtakunnallisesti, alueellisesti tai kunnallisesti uhanalaisia.

Uutelan laaja ulkoilualue soveltuu hyvin monenlaiseen vapaa-ajan toimintaan ja se on itähelsinkiläisten ahkerassa virkistyskäytössä. Särkkäniemellä liikkuu etenkin kesäisin muun muassa auringonottajia, uimareita, vapaa-ajankalastajia, lenkkeilijöitä ja pyöräilijöitä. Vuosaaren asukasluvun lisääntyä viime vuosikymmeninä useilla kymmenillä tuhansilla, mm. Aurinkolahden kaupunginosan valmistuttua, Uutelaan ja Särkkäniemeen kohdistuva käyttöpaine on kasvanut voimakkaasti.

Särkkäniemen luonnonsuojelualueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuonna 1988 (Väre 1988). Seudullisesti arvokkaiden merenrantaniittyjen, laguunilahden ja kluuvien suojelemiseksi Särkkäniemi on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi Uudenmaan ympäristökeskuksen päätöksellä vuonna 1993 (liite 2). Hoito- ja käyttösuunnitelma on täydentänyt luonnonsuojelulain mukaista rauhoituspäätöstä ja toiminut käytännön työkaluna alueen kehittämisessä.

Tämä päivitetty Särkkäniemen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma laadittiin kesällä 2009 Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen toimesta. Maastotöistä ja suunnitelmarungon kirjoittamisesta on vastannut biologi FM Paula Aspelund ja työn ohjaajana on toiminut ympäristötarkastaja Pekka Paaer kaupungin ympäristökeskuksesta. Ohjausryhmään ovat kuuluneet luontoasiantuntija Tuuli Ylikotila rakennusvirastosta, kalastuspäällikkö Matti Mielonen liikuntavirastosta sekä kaupunkiekologi Kaarina Heikkonen Helsingin kaupungin ympäristökeskuksesta.

2 Työn tarkoitus ja tavoitteet

Särkkäniemelle vuonna 1988 laaditun hoito- ja käyttösuunnitelman julkaisun jälkeen luonnonsuojelualueen käyttöpaine on lisääntynyt huomattavasti, mikä uhkaa alueen luontoarvoja. Uutelan ja Särkkäniemen lähialueiden asukasluku on kasvanut kuluneiden vuosikymmenten aikana useilla kymmenillä tuhansilla. Kahdessakymmenessä vuodessa myös luonnonsuojelualueen kasvillisuus on muuttunut jonkin verran. Esimerkiksi fladan yhteys mereen on pienentynyt vuosien saatossa, ja puusto on hiljalleen leviämässä joillekin avoimille niityille. Osittain vanhentuneen hoito- ja käyttösuunnitelman päivittäminen on tullut ajankohtaiseksi. Jatkossa ajantasaistaminen pyritään tekemään kymmenen vuoden välein.

Tämän hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteena on kuvata mahdollisimman kattavasti Särkkäniemen luonnonsuojelualueen nykytilaa ja esittää toimenpidesuosituksia, joiden avulla alueen arvokkaan kasvi- ja eläinlajiston esiintymisedellytyksiä voidaan parantaa. Lisäksi virkistyskäyttöä voidaan ohjata palvelemaan paremmin sekä luonnonsuojelutavoitteita että alueella liikkuvien ihmisten tarpeita.

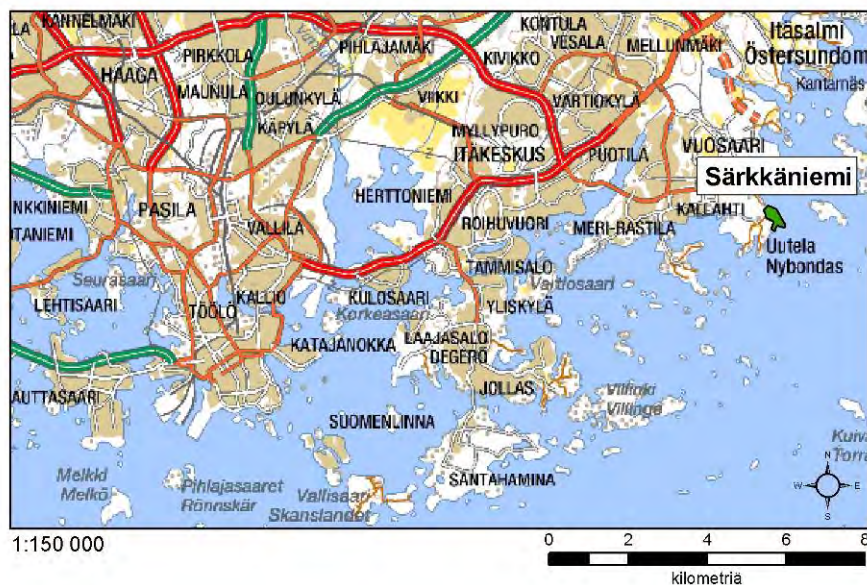
3 Särkkäniemen alueen kuvaus

3.1 Sijainti, koko ja rauhoituksen tarkoitus

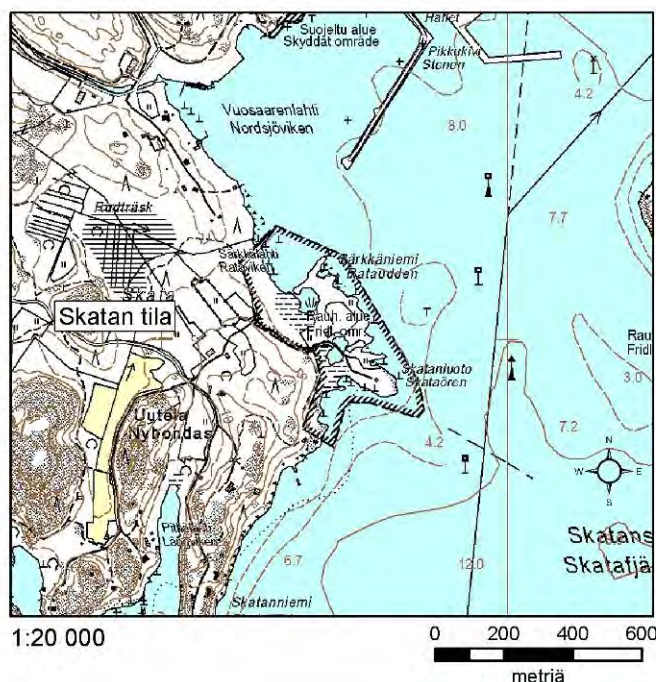
Särkkäniemen luonnonsuojelualue sijaitsee Itä-Helsingissä, Vuosaaren kaakkoispuoleisen Uutelan ulkoilualueen itärannalla. Luonnonsuojelualueen länsipuolella sijaitsee Skatan tila. Alle kilometrin päässä Särkkäniemestä koilliseen sijaitsee Vuosaaren satama.

Särkkäniemen luonnonsuojelualue on 15,4 hehtaarin kokoinen, joista kuivalla maalla on 8,2 ja vesialueella 7,2 hehtaaria.

Särkkäniemi on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi Uudenmaan ympäristökeskuksen päätöksellä vuonna 1993 matalakasvuisten merenrantaniittyjen ja seudullisesti arvokkaiden fladan ja kluuvien suojelemiseksi (liite 2).

Kuva 1. Särkkäniemen luonnonsuojelualueen sijainti Helsingissä.

Kuva 2. Särkkäniemen luonnonsuojelualan kartta. Luonnonsuojelualan koillispuolella sijaitsee hiljattain käyttöön otettu Vuosaaren satama. Särkkäniemen länsipuolella sijaitsee Skatan tila.

3.2 Geologia

Särkkäniemi sijaitsee rapakivivyöhykkeellä. Alueen kallioperä on näkyvissä kaakkoisen niemenkärjen rantakallioilla. Jääkauden ja veden vaikutus on nähtävissä kallioiden kauniissa sileissä muodoissa. Särkkäniemen geologinen erikoisuus on luonnonsuojelualan koillisosassa sijaitseva harjakaton muotoinen rapakivinen siirtolohkare, Kappelikivi (Salla 2004). Särkkäniemen maaperä on kaakkoiskärjen kallioita lukuun ottamatta moreenia (Geologian tutkimuskeskus 2009). Vesialue on pääosin matalaa ja kivikkoista.

3.3 Kasvillisuus

3.3.1 Yleistä

Särkkäniemellä tavataan kasvillisuuden vaihtelussa matalakasvuisesta merenrantaniitystä reheväksi rantalehdoksi ja useita erilaisia luontotyyppisiä kalliorannoista ja merenrantaniityistä fladaan, kluuveihin ja rannikon tervaleppäluhtiin. Särkkäniemen kasvillisuus onkin alueen pieneen kokoon nähden hyvin monipuolinen, runsaslajinen ja pienipiirteinen. Särkkäniemi kuuluu Helsingin kasvistollisesti arvokkaimpiin alueisiin (luokka I, hyvin arvokas) (Kurtto 2005). Kluuvijärvet on arvioitu Suomessa erittäin uhanalaisiksi (EN) ja fladat vaarantuneiksi (VU) luontotyypeiksi (Raunio ym. 2008).

Särkkäniemen kasvistollisesti merkittävimmät osa-alueet ovat luonnontilaiset matalakasvuiset merenrantaniityt ja erityisesti Helsingissä harvinainen flada (hiljalleen merestä irtautuva laguunilahti) ja kluuvit (entiset fladat, jotka ovat maankohoamisen seurauksena täysin irtautuneet merestä). Alueella tavataan yksi valtal-

kunnallisesti silmälläpidettävä ja useita alueellisesti tai kunnallisesti uhanalaisia lajeja (Kurtto 2002).

Särkkäniemen kasvillisuus on muuttunut viimeisten vuosikymmenten aikana jonkin verran. Käyttöpaineen voimakas kasvu on nähtävissä erityisesti rantaniityillä lisääntyneenä kulumisena. Paikoitellen puusto on leviämässä avoimille niittyalueille. Lisäksi fladan meriyhteys on selvästi kaventunut, ja avovesialueet sekä fladassa että kluuveissa ovat pienentyneet (kuva 3). Särkkäniemellä tavataan nykyään myös kahta tehokkaasti leviävää ja luonnolle haitallista vieraslajia, kurttu-ruusua (*Rosa rugosa*) ja jättipalsamia (*Impatiens glandulifera*), joiden torjunta on tärkeää arvokkaan lajiston suojelemiseksi.

Kesällä 2009 luonnonsuojelualue jaettiin ilmakuviin ja maastohavaintojen perusteella yhteentoista kasvillisuuskuvioon, jotka esitellään tarkemmin kappaleessa 10. Luonnonsuojelualueella esiintynyt putkilokasvilajisto on lueteltu liitteessä 1. Kasvien nimistö noudattaa retkeilykasviota (Hämet-Ahti ym. 1998).

3.3.2 Rantaniityt

Särkkäniemen matalakasvuisilla rantaniityillä tavataan Helsingissä erittäin uhanalaista (EN) ja valtakunnallisesti silmälläpidettävää (NT) lännenmaltsaa (*Atriplex glabriuscula*), jota uhkaa rantojen kulumisen virkistyskäytön seurauksena. Rantaniittyjen vesirajassa kasvaa matalakasvuisten merenrantaniittyjen tyyppilajeja kuten rannikkia (*Glaux maritima*), merihanhikkia (*Potentilla anserina* ssp. *egedii*), meriratamoa (*Plantago maritima*), rantapiharatamoa (*Plantago major* ssp. *intermedia*), rönsyrölliä (*Agrostis stolonifera*) ja suolavihvilää (*Juncus gerardii*).

Hieman ylempänä rannoilla kasvavat ruokohelpi (*Phalaris arundinacea*) ja monet näyttävästi kukkivat lajit kuten rantatädyke (*Veronica longifolia*), keltamaite (*Lotus corniculatus*), merinätkelmä (*Lathyrus japonicus* ssp. *maritimus*), rantakukka (*Lythrum salicaria*), meriputki (*Angelica archangelica* subs. *litoralis*), merivirmanjuuri (*Valeriana sambucifolia* ssp. *salina*), mesiangervo (*Filipendula ulmaria*), ruohokanukka (*Cornus suecica*), merivalvatti (*Sonchus arvensis* var. *maritimus*) ja ruoholaukka (*Allium schoenoprasum*). Ulkoilutien varressa kasvavan kurtturuisun mahdollinen leviäminen rantaniityille uhkaa arvokasta lajistoa.

3.3.3 Flada ja kluuvit

Laguunilahtea ja kluuveja reunustavilla kosteilla niityillä tavataan alueellisesti uhanalaista (RT) ruskokaislaa (*Blymus rufus*) ja Helsingissä silmälläpidettäviä (NT) merisaraa (*Carex mackenziei*), hirssisaraa (*C. panicea*) ja joughiluikkaa (*Eleocharis quinqueflora*). Kluuveilla tavataan myös Helsingissä vaarantunutta (VU) kapealehtistä osmankäämiä (*Typha angustifolia*).

Yleisiä lajeja fladassa ja kluuveissa ovat järviruoko (*Phragmites australis*), järvikaisla (*Schoenoplectrus lacustris*), merikaisla (*Bolboschoenus maritimus*), sinikaisla (*Schoenoplectrus tabernaemontani*) ja leveälehtinen osmankäämi (*Typha latifolia*). Fladan eteläpuoleisella niityllä tavataan muun muassa merisuolaketta (*Triglochin maritima*), punasänkiötä (*Odontites vulgaris*), isorantasappea (*Centaurium littorale*), käärmeenkieltä (*Ophioglossum vulgatum*), suoputkea (*Peucedanum palustre*), särmäputkea (*Selinum carvifolia*) ja kurjenjalkaa (*Potentilla palustris*).

3.3.4 Rantametsät

Särkkäniemen rantoja reunustavat monin paikoin rehevät tervaleppäluhdut. Eri kokoisten leppäryhmien alla kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti mesiangervoa ja muita tervaleppäluhtien tyyppilajeja kuten rantayrttiä (*Lycopus europaeus*), ranta-alpia (*Lysimachia vulgaris*) ja luhtamataraa (*Galium palustre*). Luhtia uhkaa lähellä kasvavan jättipalsamin leviäminen laajemmalle. Kuusivaltaiset rantalehdot ovat puustoltaan paikoitellen aukkoisia ja puuston ikärakenne on monipuolinen. Kuolleet pysty- ja maapuut tarjoavat elinympäristön lahoppuulla eläville hyönteisille, jäkälille, sammalille ja sienille. Pensaskerroksen yleisiä lajeja ovat muun muassa taikinamarjaa (*Ribes alpinum*) ja tuomi (*Prunus padus*).

Tuoreiden lehtojen kenttäkerroksessa kasvaa käenkaalia (*Oxalis acetosella*), metsätähteä (*Trientalis europaea*), oravanmarjaa (*Maianthemum bifolium*), mustikkaa (*Vaccinium myrtillus*), metsäimarretta (*Gymnocarpium dryopteris*), korpiimarretta (*Phegopteris connectilis*), hiirenporrasta (*Athyrium filix-femina*) ja sudenmarjaa (*Paris quadrifolia*). Kuivemmillä vaihettumisvyöhykkeillä tavataan muun muassa variksenmarjaa (*Empetrum nigrum*) ja puolukkaa (*Vaccinium vitis-idaea*). Myös kangasmaitikka (*Melampyrum pratense*), punanata (*Festuca rubra*) ja lehtonurmikka (*Poa pratense*) ovat yleisiä kenttäkerroksen lajeja Särkkäniemen rantametsissä.

3.4 Eläimistö

Särkkäniemi kuuluu Helsingin arvokkaimpiin matelija- ja sammakkoeläinalueisiin (luokka I, erityisen arvokas alue) (Saarikivi 2007), ja alueen kluuveissa elää runsas sammakkokanta. Särkkäniemessä tavataan sammakon lisäksi kosteammissa elinympäristöissä viihtyvää viitasammakkoa ja Helsingissä voimakkaasti harvinaistunutta rupikonaa, joka vaatii lisääntymispaikakseen edellä mainittuja lajeja laajempia vesialueita. Särkkäniemellä elävät myös sammakon kanssa samankaltaisissa elinympäristöissä viihtyvä vesilisko ja yleisempi sisilisko. Särkkäniemen lämpimillä rantakallioilla ja kivikoissa tavataan myös kyytä ja vaarantunutta (VU) rantakäärmettä. (Saarikivi 2007)

Särkkäniemen sammakkoeläimiä ja matelijoita uhkaa rantojen vilkas virkistyskäyttö lieveilmiöineen. Esimerkiksi monet lintuharrastajat liikkuvat alueella keväisin, jolloin käärmeet heräävät talvihorroksesta ja lämmittelevät rantakallioilla. Myös kalastaminen on yleistä luonnonsuojelualueella keväisin jäiden lähdöstä jälkeen. Maastopyöräily ja vapaana liikkuvat koirat uhkaavat luonnonsuojelualueen matelijoita ja sammakkoeläimiä (Saarikivi 2007).

Sammakko, viitasammakko, rupikonna, sisilisko, vesilisko ja rantakäärme ovat luonnonsuojeluasetuksessa rauhoitettuja lajeja. Viitasammakko on lisäksi Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty.

Elinympäristöiltään monipuolinen Särkkäniemi on myös linnustollisesti arvokas alue, jolla elää erittäin runsas lehtimetsän, ruovikoiden ja rantojen peruslintulajisto. Rantaniityillä ja kosteikoissa pesivät esimerkiksi meriharakka ja punajalkaviklo. Laguunilahden ruovikossa tavataan silkkiuikkua ja rantoja reunustavissa rehevissä lehdoissa muun muassa mustapääkerttua ja sirittäjää. Syysmuuttojen aikaan alueella tavataan runsaasti kahlaajia. (Helsingin lintuatlaskartoitus 1996–1997)

Särkkäniemi on luokiteltu arvokkaaksi lepakkoalueeksi Helsingissä, ja sen monipuolisissa ja pienipiirteisissä elinympäristöissä elää runsas lepakkokanta (Siivonen 2004). Luonnonsuojelualue rantametsineen soveltuu hyvin pikkulepakolle, jota on tavattu Särkkäniemestä. Alueella tavataan lisäksi vesisiippaa, joka viihtyy suojaisissa lahdenpoukamissa ja viiksisiippaa, jota tavataan lähes koko luonnonsuojelualueella karumpia rantakallioita ja tiheitä metsiä lukuun ottamatta. Viiksisiippa karttaa valoa, joten alueen ulkoiluteitä ei tulisi tarpeettomasti valaista. Pohjanlepakko elää Särkkäniemen niittyjen ja teiden sekä metsien reuna-alueilla. Särkkäniemen lähellä sijaitseva Skatan tila on todennäköisesti tärkeä lepakoille, sillä sen ympärillä on runsaasti piilopaikkoja sekä sopivan hoitamaton ja siten lepakoille sopivaa elinympäristöä. Kaikki Särkkäniemessä elävät lepakot ovat Euroopan unionin liitteen IV lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty.

Särkkäniemen hyönteislajistoa ei ole toistaiseksi selvitetty tarkemmin. Selvitykselle olisi kuitenkin tarvetta, jotta tärkeimmät ja lajistollisesti arvokkaimmat hyönteisalueet voitaisiin ottaa huomioon alueen suunnittelussa.

Särkkäniemen luonnonsuojelualueeseen kuuluvan vesialueen lajistoa ei ole kartoitettu tämän selvityksen yhteydessä. Todennäköisesti fladan ja kluuvien kalakannat ovat runsaita, sillä suojaisina ja ruovikkoisina ne ovat kaloille sopivia lisääntymisalueita. Kalojen lisäksi Särkkäniemen matalassa rantavedessä sekä fladassa ja kluuveissa elää todennäköisesti runsaasti erilaisia murtoveteen sopeutuneita äyriäisiä ja nilviäisiä, kuten simpukoita, kotiloita ja siiroja. Kalastusta on rajoitettu luonnonsuojelualueella kalanpoikasten, linnuston sekä sammakko- ja matelijaeläinten sekä rantaniittyjen kasvillisuuden suojelemiseksi.

3.5 Maisema

Paikoin lähes luonnontilaisena säilyneen Särkkäniemen maisema muodostuu monipuolisesta yhdistelmästä sileäksi kuluneita merenrannan silokallioita, kivikorantoja, kesällä värikkäinä kukkivia merenrantaniittyjä, kaislikoita ja ruovikoita, metsäsaarekkeita ja murtovesialtaita. Särkkäniemi kuuluu tärkeänä osana Helsingin saaristomaisemaan.

Särkkäniemen keskiosassa näkymä yltää laguunilahden ja murtovesialtaiden ylitse koko niemen yli. Särkkäniemeltä avautuu laaja näkymä Vuosaarenlahdelle ja Skatanselälle. Läheinen Vuosaaren satama hallitsee näkymää Särkkäniemen pohjoisosassa. Särkkäniemen maisema on jatkuvassa ja luonnollisessa muutoksessa, ja vuosikymmenten saatossa esimerkiksi laguunilahden yhteys mereen on kaventunut.

Luonnonsuojelualueen vesialue on murtovettä, jonka suolapitoisuus on 5,5–6,0 ‰. Rannat ovat matalia ja kivikkoisia, ja veden pinnan vaihtelut sekä aaltojen ja jään vaikutus rantaluonnossa näkyvät selvästi. Rantakasvillisuus on matalaa, ja kasvit ovat sopeutuneet suolaiseen meriveteen. Rantakalliot ja kivet ovat saaneet meren ja jään kuluttavan vaikutuksen seurauksena kauniit sileät muodot.

3.6 Maankäyttö

Särkkäniemen luonnonsuojelualue on osa suurempaa Uutelan ulkoilualueetta, joka on vilkkaassa virkistyskäytössä ympäri vuoden. Alueella liikkuu paljon lenk-

keilijöitä, vapaa-ajankalastajia, pyöräilijöitä, koiranulkoiluttajia ja auringonottajia. Uutelan ulkoilualueetta kiertää noin neljä kilometriä pitkä luontopolku, joka kulkee myös Särkkäniemen luonnonsuojelualueen läpi.

Heti Särkkäniemen länsipuolella sijaitsee perinteinen Skatan tila eläimiseen. Alle kilometrin päässä Särkkäniemestä koilliseen sijaitsee vilkasliikenteinen Vuosaaren satama.

4 Hoidon tavoitteet

Särkkäniemi on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi lajistollisesti arvokkaiden merenrantaniittyjen ja Helsingissä harvinaisen fladan ja kluuvien suojelemiseksi. Luonnonsuojelualueen hoidolla pyritään parantamaan monipuolisen ja arvokkaan eläin- ja kasvilajiston esiintymisedellytyksiä. Särkkäniemi tulee säilyttää myös jatkossa mahdollisimman luonnontilaisena, jolloin alueella dynaamisesti ja pienipiirteisesti vaihtelevat elinympäristöt saavat kehittyä rauhassa. Myös luonnonsuojelualueen rajan ulkopuolelta tulee poistaa vain kaatumisvaarassa olevia yksittäisiä puita, sillä rajan tuntumassa tehtävät hakkuut ja harvennukset vaikuttavat myös luonnonsuojelualueen pienilmastoon.

Itämeren rehevöitymisen ja esimerkiksi liikenteestä johtuvan ilmaperäinen typpilaskeuman rehevöittävä vaikutus on omalta osaltaan nähtävissä myös Särkkäniemellä. Rannoille huuhtoutuva levämassa ja ravinnepitoinen vesi rehevöittävät rantoja, mistä hyötöytyvät lähinnä nopeakasvuiset yksivuotiset lajit ja tehokkaasti kasvullisesti leviävät kasvit kuten järviruoko. Ruovikoituminen ei kuitenkaan ole Särkkäniemellä toistaiseksi suuri ongelma, ja suurin osa rannoista on säilynyt avoimina ja matalakasvuisina.

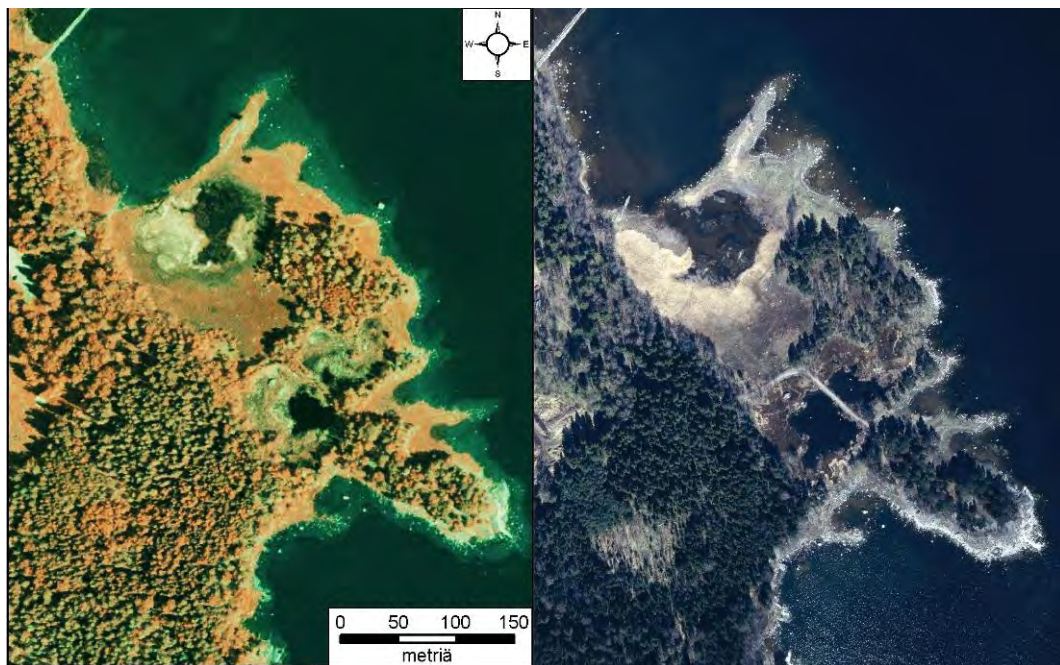
Särkkäniemen flada ja kluuvit ovat suurelta osin tiheän ruoikon ja kaislikon valtaamat. Ruoikot ovat kuitenkin monien Särkkäniemellä tavattavien eläinten, esimerkiksi pesimälintujen, elinympäristöjä. Myös Särkkäniemen runsas ja lajistoltaan monipuolinen sammakkoeläimistö keskittyy fladaan ja kluuveihin. Tästä syystä ruoikkoa ei tule niittää luonnonsuojelualueella ilman asiantuntijoiden laattimia perusteellisia selvityksiä.

Lähtökohtaisesti luonnonsuojelualueen annetaan kehittyä luontaisesti. Paikoitellen hoitotoimet ovat kuitenkin tarpeen arvokkaan lajiston suojelemiseksi. Fladan eteläpuoleisella lyhytkortisella niityllä puusto on hiljalleen levittäytymässä kohti niityn keskiosia uhaten alueen arvokasta kasvilajistoa, esimerkiksi alueellisesti uhanalaista ruskokaislaa (ks. kappale 10.4.). Puuston leviäminen on havaittavissa selvästi verrattaessa alueen vanhoja ilmakuvia uudempiin (kuva 3). Ilmakuvista on havaittavissa myös fladan ja kluuvien välistä kulkevan ulkoilutien reunoille kasvanut puusto. Fladan meriyhteys on kaventunut selvästi ja se onkin hiljalleen muuttumassa kluuviksi.

Särkkäniemen metsäisillä alueilla puuston annetaan uusiutua luonnollisesti. Kuolleet pysty- ja maapuut jätetään paikoilleen, sillä ne tarjoavat elinympäristön lahoppuilla eläville sienille, sammalille, jäkäliille ja hyönteisille. Puiden kaaduttua metsiin syntyy aukkoja, joissa uudet taimet voivat kasvaa. Puuston vaihteleva ikärakenne edistää myös osaltaan pensas- ja kenttäkerroksen lajistollista monipuolisuutta. Aukkoisemmissa kohdissa viihtyvät valoa vaativat kasvit, kun taas hämärämissä ja tiheäpuustoisissa metsän osissa tavataan kosteassa ja varjoisassa viihtyvää lajistoa.

Särkkäniemellä tavataan nykyään kahta luonnolle haitallista ja tehokkaasti leviävää vieraslajia. Niiden esiintymät ovat toistaiseksi pieniä, mutta levitessään ne muodostavat uhan luonnonsuojelualueen arvokkaalle lajistolle. Kaakkois-Aasiasta Eurooppaan tuotu kurturuusu (*Rosa rugosa*) viihtyy Suomessa hiekkaisilla ja kivikkaisilla merenrannoilla, jotka muistuttavat sen alkuperäisiä elinympäristöjä. Särkkäniemellä kurturuusua kasvaa kaakkoisniemelle johtavan ulkoilutien varrella. Kasvustot tulee poistaa alueelta ennen kuin laji leviää rantaniityille.

Rantalehdossa sijaitsevassa matokompostissa kasvaa jättipalsamia (*Impatiens glandulifera*), joka on yksivuotinen ja erittäin tehokkaasti siementensä avulla leviävä kasvi. Se viihtyy kosteilla ja rehevillä kasvupaikalla ja uhkaa Särkkäniemellä levitessään rantalehtojen ja -luhtien alkuperäistä lajistoa. Jättipalsamia tulee torjua kitkemällä kasvit säännöllisesti kasvukauden aikana. Kasvi ei muodosta pysyvää siemenpankkia maahan, joten jos kasvit kitkentään alkuvaiheessa säännöllisesti ja perusteellisesti, vieraslajista on mahdollista päästä eroon.

Kuva 3. Särkkäniemen ilmakuvat 2000- (vas.) ja 1980-luvulta (oik.). Kuvista voi havaita selkeästi Särkkäniemen pohjoisosassa sijaitsevan fladan meriyhteyden kaventuneen. Lisäksi avovesialue sekä fladalla että kluuveissa on vähentynyt. Kuvista näkyy myös selvästi puuston kasvaminen kluuvien välistä kulkevan ulkoilutien reunoille. Kuvat: © Kaupunkimittaussosasto, Helsinki 2009.

5 Hoitotoimenpiteiden toteuttaminen

Laguunilahden eteläpuolisen, lajistoltaan arvokkaan kostean niityn hoitamiseksi niityn reunaan kasvanut nuori männikkö tulee poistaa. Nuoret puut tulee poistaa mahdollisimman matalaan kantoon tai juurineen, ja kuljettaa pois luonnonsuojelualueelta. Pienimmät puut ja puiden taimet tulee poistaa juurineen. Niityn reunaan kasvavat taimet tulee raivata myös jatkossa säännöllisesti. Hoitotoimet on toteutettava varovaisesti käsityönä, jotta niityn tallaukselle herkkä kasvillisuus ei vaurioituisi. Polkujen ulkopuolella ei tule liikkua ajoneuvoilla muutoin kuin huolto- toimien yhteydessä, mielellään talvikaudella.

Aikaisemmin avoin näkymä laguunilahden ja murtovesialtaiden yli on hiljalleen sulkeutunut, kun ulkoilutien varrelle on kasvanut puita. Puustoa tulee harventaa tuntuvasti. Ulkoilutien päihin, metsien reunoille voidaan jättää muutamia maisemaa kehystäviä tervaleppiä ja mäntyjä. Puut tulee poistaa mahdollisuuksien mukaan kokonaan, raivaamalla myös kannot pois maasta. Ulkoiluteiden reunoille jatkossa nousevat puiden taimet tulee poistaa säännöllisesti.

Kluuvien pohjoispuolella kulkevan ulkoilutien reunalla kasvaa kurturuusua tulee poistaa puiden poiston yhteydessä, kaivamalla pensaat mahdollisimman syvältä maasta juurineen (kuvioden 4 ja 5 rajalla, ks. kappale 10). Seuranta ja raivausta tulee jatkaa säännöllisesti, sillä kurturuus vesoo tehokkaasti maahan jääneistä juuren kappaleista ja uudet kasvit kukkivat ja siementävät jo ensimmäisenä kesänään.

Samoin matokompostin yhteydessä (kuviolla 2) kasvavaa jättipalsamia tulee kitkeä juurineen maasta 2–3 kertaa kasvukaudessa, ennen kuin kasvit muodostavat siemeniä. Paras aika kitkennälle on heinäkuun loppu, kun kukinta on parhaimmillaan (Helmisaari 2006). Kasvijäte tulee kuljettaa pois alueelta ja käsitellä se niin, että siemenet eivät pääse itämään muuallakaan. Jättipalsami ei muodosta maaperään pysyvää siemenpankkia, mutta yksikin kasvi voi tuottaa tuhansia siemeniä, joista kasvaa seuraavana vuonna jälleen uusi jättipalsamikasvusto. Kitkentää tulee jatkaa aina, kun uusia kasveja ilmestyy alueelle. Jos kitkentä tehdään perusteellisesti, pienestä jättipalsamiesiintymästä on mahdollista päästä eroon muutamassa vuodessa.

Luonnonsuojelualue tulee puhdistaa kesäaikana säännöllisesti rannoille kertyvistä roskista. Samalla rannoille tehtyt rakenteet kuten penkit ja grillauspaikat tulee purkaa ja kuljettaa pois alueelta. Läheisen Skatan maatilan eläimet ovat aiemmin karatessaan vahingoittaneet rantaniittyjen arvokasta lajistoa. Eläinten pääsy luonnonsuojelualueelle tulee estää jatkossa.

Luonnonsuojelualueen rajojen ulkopuolella tehtävät puuston harvennukset ja muut toimenpiteet vaikuttavat myös luonnonsuojelualueen kehitykseen. Tästä syystä rajan ulkopuolista puustoa tulee harventaa tarvittaessa hyvin maltillisesti. Hakkuut ja harvennukset kuivattavat ja rehevöittävät myös luonnonsuojelualueetta. Tämä on nähtävissä luonnonsuojelualueen rajalla sijaitsevan parkkipaikan ympäristössä, jossa vadelmapensaat ja nokkostiheiköt kasvavat runsaina. Vain ulkoilutien varrella kasvavat kaatumisvaarassa olevat puut kaadetaan tarvittaessa maahan lahoamaan.

Särkkäniemellä tarvittavat hoitotoimet esitetään liitteen 4 toimenpidekartassa ja lisäksi ne on koottu listaksi liitteessä 5.

6 Käytön tavoitteet

Särkkäniemellä tapahtuva virkistystoiminta tulee sovittaa mahdollisimman hyvin alueen luonnonsuojelutavoitteisiin. Virkistystoiminta ei saa heikentää alueen arvokkaan lajiston elinmahdollisuuksia tai alueen luontaista ja dynaamista kehitystä. Virkistyskäyttö tulee ohjata niille alueille, jotka eivät ole kaikkein herkimpiä kulutukselle tai joiden luonnonsuojelulliset arvot eivät ole erityisen suuret. Samalla kulutukselle herkimmät ja luonnoltaan arvokkaimmat alueet säilyvät mahdollisimman koskemattomina.

Särkkäniemeä ympäröivällä Uutelan ulkoilualueella on runsaasti mahdollisuuksia erilaiseen virkistystoimintaan, eikä kaikkia ulkoilualueella liikkuvien ihmisiä tule ohjata alueen herkimpään osaan, luonnonsuojelualueelle. Särkkäniemen sijainti Uutelan itäreunalla, Vuosaaresta katsoen Uutelan kauimmaisessa reunassa, suojelee aluetta osaltaan suurimmalta kävijämääriltä. Virkistystoimintaa palvelevat rakenteet kuten grillikatokset ja merkityt uimarannat tulee keskittää muille Uutelan osa-alueille ja niistä tulee tiedottaa riittävästi esimerkiksi opastauluissa, esitteissä ja verkkosivuilla.

Särkkäniemen virkistyskäytön suurimpia ongelmia ovat alueella tapahtuva jatkuva roskaaminen ja tallauksesta johtuva merenrantaniittyjen voimakas kuluminen. Särkkäniemelle alueelle on sijoitettu uudet opastaulut, joissa kiinnitetään huomiota roskaus- ja tulentekokieltoon. Tämän lisäksi luonnonsuojelualueen raja on merkittävä maastoon selvästi, jotta alueelle saapuvat tietäisivät liikkuvansa luonnonsuojelualueella. Roskaamisen ja kulumisen ehkäisemiseksi kuluneimmille ja herkimmille alueille tulee opastaulujen lisäksi rakentaa rannan olosuhteet kestäviä pitkospuita. Luonnonsuojelualueella on myös tarpeen valvoa kesäaikaan säännöllisesti, jotta rauhoitusmääräyksiä noudatettaisiin nykyistä paremmin.

Virkistyskäytön kannalta merkittävimpana alueena säilyy Särkkäniemen kaakkoinen niemi (ks. liite 4), jonka rannat ovat kallioisia ja kivikkoisia, eivätkä siten kovin herkkiä tallaukselle. Silokalliot sopivat hyvin auringonottoon, uintiin ja eväsretkiin. Alueelle johtaa helppokulkuinen ja karttoihin merkitty ulkoilutie, jolla voivat liikkua vaivatta kaiken ikäiset ja kuntoiset ihmiset. Sen sijaan matalakasvuiset merenrantaniityt, jotka ovat lajistoltaan arvokkaat ja tallaukselle herkät, tulisi pyrkiä suojelemaan nykyistä paremmin virkistyskäytöltä. Nykyisellään rantaniityt ovat paikoitellen selvästi kuluneita, mm. kalastuskieltoalueella tapahtuvan kalastamisen ja muun virkistystoiminnan seurauksena.

7 Alueen käytön järjestäminen

7.1 Virkistyskäytön ohjaus

Jatkuva roskaaminen on yksi suurimmista yksittäisistä ongelmista Särkkäniemellä. Luonnonsuojelualuetta käytetään kesällä monenlaiseen virkistytymiseen, ja edustavimmat ranta-alueet täyttyvät kauniina kesäpäivinä kertakäyttögrilleistä, oluttölkeistä ja elintarvikkeiden muovipakkauksista. Ongelmallisimpia alueita ovat parkkipaikan ja rannan välinen alue sekä luonnonsuojelualan pohjoisrajan avoin rantaniitty. Parkkipaikan ja rannan välissä on sijainnut aiemmin grillikatos, joka on sittemmin purettu. Aluetta käytetään siitä huolimatta edelleen grillauspaikkana.

Puretun grillikatoksen paikalla sijaitsevat, penkkeinä toimivat puunrungot tulee poistaa alueelta. Myös muualle Särkkäniemen rannoille ilmestyvät virkistyskäyttöä palvelevat rakenteet, kuten grillauspaikat ja penkit tulee purkaa ja poistaa alueelta säännöllisesti. Parkkipaikalla sijaitseva roska-astia tulee tyhjentää riittävän usein ja alueen siisteydestä tulee huolehtia. Valvontaa alueella tulee lisätä selvästi nykyisestä.

Kalastaminen on sallittu Särkkäniemen kaakkoisniemellä ja sen tuntumassa. Sen sijaan Särkkäniemen itä- ja pohjoisrannat, jotka muodostuvat pääosin kasvipeitteisistä merenrantaniityistä, tulee rauhoittaa nykyistä paremmin kalastamiselta ja muulta maastoa kuluttavalta toiminnalta. Toimintojen ohjaus onnistuu parhaiten alueen opastekylttejä parantamalla sekä rantaniityille paikoitellen rakennettavilla aallokon kestävillä pitkospuilla. Myös kalastuskiellon toteutumista tulee valvoa Särkkäniemellä nykyistä paremmin.

Kalastusta varten parkkipaikan läheisyyteen perustettu matokomposti on nykyisellään huonokuntoinen ja se on levinnyt rantalehdossa laajalle, kun matoja kavietaan jatkuvasti kompostin reunamilta. Matokomposti tulee rajata metsään selkeällä köysiaidalla, ja kompostista kertova kyltti tulee kunnostaa. Kompostin alueella tulee hoitaa jatkossa säännöllisesti. Kompostin luona kasvava haitallinen vieraslaji, jättipalsami, tulee kitkeä paikalta juurineen 2–3 kertaa kasvukaudessa, ennen kuin kasvit ehtivät muodostaa siemeniä ja mahdollisesti levitä laajemmalle luonnonsuojelualueella.

7.2 Polut ja pitkospuut

Särkkäniemen matalakasvuiset merenrantaniityt ovat erityisen herkkiä jatkuvalla tallaukselle, ja jatkuvan voimakkaan kulutuksen seuraukset ovat nähtävissä alueen kasvillisuudessa paikoin erittäin selvästi. Etenkin Kappelikiveltä etelään kulkeva polku on levinnyt laajalle, ja rantakasvillisuus on tallautunut laajalta alueelta. Samoin luonnonsuojelualan eteläosien rantaniityt ovat paikoitellen kuluneita ja alueelle on syntynyt useita pieniä polkuja. Polut muodostuvat luultavasti joka kesä eri kohtiin.

Rantaniityillä kulkevia polkuja on vaikea merkitä tai hoitaa nykyistä paremmin, joten niityille tulisi rakentaa rannan olosuhteet kestävät pitkospuut. Pitkospuille ei ole tarvetta koko rannan matkalla, mutta ne ovat tarpeen paikoitellen kuluneimilla kohdilla niityillä, jossa polkua on muuten vaikea havaita (ks. liite 3).

Poluille mahdollisesti kaatuvia puita ei tule raivata jatkossa pois, elleivät ne kaadu luonnonsuojelualuetta sivuaville ulkoiluteille tai kaakkoisniemelle johtavalle ulkoilutielle. Poluille kaatuneiden puiden raivaus helpottaa turhaan esimerkiksi maastopyöräilyä luonnonsuojelualueella.

Ulkoilupolun reunalla kasvavat puut ja muutamaan kohtaan rakennettu aita (kuvio 4) estävät kulun lajistoltaan arvokkaalle niitylle. Kun polun reunalla kasvavaa puustoa harvennetaan, aita tulee rakentaa koko niityn reunan matkalle.

7.3 Opasteet

Särkkäniemen opastaulut on uusittu hiljattain. Parkkipaikan yhteydessä sijaitsee uusi pääopastaulu, ja lisäksi rantaan johtavien polkujen varteen on pystytetty uudet suojelualuetaulut. Alueella liikkuu paljon ulkomaalaisia, joten kiellot on merkitty opasteisiin symbolein ja sanallisesti tärkeimmin kieliversioin. Kaikkia rauhoitusmääräyksiä ei ole tarpeen luetella opastauluissa, sillä pitkä teksti jää kävijöiltä helpommin lukematta, eivätkä kaikki rauhoitusmääräykset ole peruskävijän kannalta olennaisia.

Kappelikiven läheisyyteen, pohjoisrajan rantaniitylle ja parkkipaikan läheiseen rantaan tulee sijoittaa uudet, kalastus- ja tulentekokiellosta kertovat opastaulut (ks. liite 3).

7.4 Merkintäsuunnitelma

Nykyisellään luonnonsuojelualan rajojen merkintä maastossa on puutteellinen. Luonnonsuojelualan pohjois-, länsi- ja eteläraja tulee merkitä ulkoilutien varsil- le, näköetäisyyden päähän toisistaan pystytettävillä tolilla, jotka on varustettu suojelualuesymbolilla. Rajatolppien väliin voi herkimmillä ja kuluneimmilla alueilla (kuvioden 11 ja 10 rajalla) ripustaa köyden kulunohjauksen parantamiseksi.

Voimakkaassa virkistyskäytössä olevan alueen opastauluja, -kylttejä ja rajatolppia tulee uusia aina tarvittaessa. Sääilmiöiden kuluttavan vaikutuksen lisäksi rakenteet joutuvat myös ilkvallan kohteeksi.

Merkintäsuunnitelma on esitetty kartalla liitteessä 3.

7.5 Luonnonsuojelualan rauhoitusmääräykset

Särkkäniemen luonnonsuojelualueelle on laadittu perustamisen yhteydessä vuonna 1993 rauhoitusmääräykset (liite 2). Määräykset ovat pääosin edelleen ajantasaiset.

Rauhoitusmääräyksissä tulee kieltää:

- polkuverkoston ulkopuolella liikkuminen 1.4.–1.8.
- roskaaminen
- tulenteke
- kasvien kerääminen tai muu kasvillisuuden vahingoittaminen
- alueella elävien eläinten häiritseminen ja pesien vahingoittaminen

- metsästys
- kalastaminen kalastuskieltoalueella
- onkimatojen kaivaminen muualla kuin siihen varatulla alueella
- telttailu ja muu leiriytyminen
- koirien ulkoiluttaminen kytkemättömänä
- suunnistus sekä muut maastokilpailut ja harjoitukset
- pyöräily muualla paitsi aluetta sivuavalla ulkoilutiellä ja kaakkoisniemelle johtavalla ulkoilutiellä

Rauhoitusmääräyksissä voidaan sallia:

- uiminen, auringonotto ja kalastaminen niille osoitetuilla paikoilla (kaakkoisniemen kalliorannalla)
- hoito- ja käyttösuunnitelman mukaiset toimenpiteet
- luonnolle haitallisten vieraslajien poistaminen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti

8 Liikennejärjestelyt

8.1 Opastus

Uutelaan johtavan tien risteykseen on pystytetty ulkoilualueesta kertova suuri opastaulu, johon on erikseen merkitty Särkkäniemen luonnonsuojelualue. Tarpeellinen opastaulu lisää alueella liikkuvien tietoutta luonnonsuojelualueesta.

Uutelan luontopolkua uudistetaan parhaillaan, ja Särkkäniemen luonnonsuojelualue on mukana luontopolun opastauluissa ("Kluuvijärviä ja rantaniittyjä").

8.2 Pysäköinti

Särkkäniemen länsipuolella on suuri pysäköintialue autoille. Alueella pysäköivät myös koirien ulkoiluaitauksen käyttäjät ja Skatan tilalla vierailevat.

8.3 Pyöräily

Pyöräily on sallittu Särkkäniemellä vain luonnonsuojelualueella sivuavalla ulkoilutiellä. Muilla alueilla pyöräily on kielletty, sillä se kuluttaa voimakkaasti kasvillisuutta ja häiritsee alueella eläviä eläimiä. Pyöräilykielto mainitaan alueen pääopastaulussa ja lisäksi sisääntuloväylien varressa sijaitsevista uusista opastauluista. Parkkipaikalle, pääopastaulun läheisyyteen tulee rakentaa pyöräteline.

9 Toimenpiteiden toteuttaminen

Luonnonsuojelualueelle kohdistuvat toimenpiteet tulee toteuttaa siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä alueen eläimille ja kasvillisuudelle.

9.1 Aikataulu

Luonnonsuojelualueen opastauluja uusitaan parhaillaan. Myös rajamerkintä tulee uusia mahdollisimman pian. Seuraavassa vaiheessa laguunilahden eteläpuolisen niityn reunaan kasvanut männikkö tulee poistaa ja laguunilahden ja murtovesialtaiden välisen ulkoilutien reunoille kasvanutta puustoa harventaa.

Luonnonsuojelualueella kasvavien haitallisten vieraslajien, jättipalsamin ja kurttureusun, torjunta on myös tärkeä toimenpide, joka tulee aloittaa mahdollisimman pian. Jättipalsamin torjunta vaatii alussa säännöllistä ja jatkuvaa kitkemistä kesäkaudella. Kurttureusu voidaan kaivaa maasta juurineen ulkoiluteiden reunoilla kasvavien puiden harventamisen yhteydessä. Seuranta tulee kuitenkin jatkaa, ja uusia kasveja tulee kitkeä juurineen aina niiden ilmestyttyä.

9.2 Alueen huolto ja valvonta

Särkkäniemen uusitut opasteet parantavat luultavasti jonkin verran rauhoitusmääräysten noudattamista alueella. Huolto ja valvonta on silti tarpeen myös jatkossa. Luonnonsuojelualue tulee puhdistaa säännöllisesti roskista, ja rannoille ilmestyvät grillauspaikat tulee purkaa ja poistaa säännöllisesti. Luonnonsuojelualueella olevia pitkospuita, opastauluja, rajamerkkejä ja aitoja tulee aina tarvittaessa uudistaa tai korjata.

Särkkäniemellä ei ole toistaiseksi järjestetty luontovalvontaa. Sitä kuitenkin tarvittaisiin, jotta virkistyskäytön lisääntyttä huomattavasti rauhoitusmääräyksiä noudatettaisiin paremmin tulevaisuudessa. Valvonnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota tulentekoon, roskaukseen, maastopyöräilyyn, kalastukseen, koirakurin noudattamiseen ja poluilla pysymiseen. Alueella liikkuvilla valvojilla tulisi olla mukanaan rauhoitusmääräykset eri kieliversioin.

9.3 Kustannukset

Tässä suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden kokonaiskustannus on noin 14 000 euroa. Kertaluonteisten hoito- ja kunnostustöiden ja rakenteiden hinnaksi on rakennusvirastossa arvioitu yhteensä 6 500 euroa. Näitä ovat pääopastaulun rakenteet, raja- ja opaskyltit, matokompostin kunnostus sekä aita- ja pitkospuurakenteet.

Vuosittain toistuvien hoitotöiden hinnaksi on rakennusvirastossa arvioitu 4 000 euroa. Näitä töitä ovat kurttureusun ja jättipalsamin torjunta, roskien keruu, matokompostin hoito, luvattomien nuotiopaikkojen ja rakenteiden purku sekä alueen vuosittainen valvonta. Harvemmin kuin vuosittain tapahtumien hoitotoimien hinnaksi on arvioitu 3 000 euroa. Näitä toimia ovat puiden harvennukset ja kantojen jyrsinnät.

10 Kasvillisuuskuviot toimenpiteineen

Kuva 4. Särkkäniemen luonnonsuojelualueen kasvillisuuskuviot. Kuva: © Kaupunkimitausosasto, Helsinki 2009.

10.1 Pohjoinen rantaniitty (kuvio 1)

Kuva 5. Särkkäniemen luonnonsuojelualan pohjoisrajalla sijaitseva rantaniitty on kulunut. Kuva: Paula Aspelund.

Särkkäniemen luonnonsuojelualan koillisreunassa, vanhan kivilaiturin luona sijaitsee pienialainen ja matalakasvuinen merenrantaniitty, joka erottuu selvästi muutoin ruoikoituneesta rantaviivasta. Aallonmurtajasta noin 20 metriä kaakkoon kasvillisuus on avointa ja matalaa. Vesiraja on lähes kasviton ja kivikkoinen.

Alimmalla niittyvyöhykkeellä kasvaa merihanhikkia, suolavihvilää, piharatamoa, rannikkia ja meriratamoa. Ylempänä rannassa kasvavat merivirmanjuuri, maitohorsma (*Epilobium angustifolium*), juolavehna (*Elymus repens*), niittynurmikka (*Poa pratensis*), rönsyrölli, pihatatar (*Polygonum aviculare*) ja ranta-alpi. Rannan yläosassa kasvaa useita suuria tervaleppäryhmiä. Matalassa vedessä kasvaa harvakseltaan merikaislaa ja järviruokoa.

Niitylle johtaa luonnonsuojelualan pohjoisrajaa myötäilevä polku. Niitty on runsaassa virkistyskäytössä. Kasvillisuus on paikoin erittäin kulunutta, ja alueelle kertyy roskaa. Kivilaiturilla liikkuu usein virkistyskalastajia.

Luontoarvot: Matalakasvuinen merenrantaniitty.

Toimenpiteet: Polun alkupäähän luonnonsuojelualan rajalle tulee pystyttää opastaulu, jossa on selkeästi mainittu tärkeimmät kiellot. Luonnonsuojelualan luoteisraja tulee merkitä maastoon rajatolpilla, jotka kulkevat polun reunaa pitkin.

10.2 Rantalehto (kuvio 2)

Tuore rantalehto rajautuu luonnonsuojelualan länsirajalla aluetta sivuvaan ulkoilutiehen, pohjoisessa rantaan johtavaan polkuun ja etelässä kluuveihin. Itäreunassa kuvio rajautuu rannan ja laguunin rehevään ruoikkoon ja sen eteläpuoleiseen kosteaan, matalakasvuiseen niittyyn. Kuvio on pinta-alaltaan luonnonsuojelualan suurin.

Kuva 6. Rantalehdossa kasvaa runsaasti nuoria pihlajia. Kuva: Paula Aspelund.

Rantalehdossa kasvaa pääasiassa keskikokoisia ja kookkaita kuusia. Niiden seassa tavataan muutamia suurempia mäntyjä ja koivuja. Puusto on paikoitellen polun läheisyydessä tiheää, mutta monin paikoin myös harvempaa ja aukkoista. Kuviolla on muutama maapuu, jotka ovat kaatuessaan luoneet latvuserrokseen aukkoja. Valoisilla aukkopaikoilla kasvaa runsaasti kuusen ja pihlajan taimia. Rannan tuntumassa kasvaa kookkaita tervaleppäryhmiä. Pensaskerroksen valtalajit kuviolla ovat nuoret pihlajat, tuomet ja vadelma. Myös taikinamarja (*Ribes alpinum*) ja tertsuselja (*Sambucus racemosa*) esiintyvät kuviolla melko runsaina.

Kenttäkerroksen valtalajeja ovat käenkaali, mustikka, metsämitikka (*Melampyrum sylvaticum*), lehtonurmikka, metsäimarre ja oravanmarja. Rantalehdossa kasvaa myös sudenmarjaa, ojakellukkaa (*Geum rivale*), hiirenporrasta, suo-orvokkia (*Viola palustris*), puna-ailakkia (*Silene dioica*), korpi-imarretta ja jänönsalaattia (*Mycelis muralis*). Keväällä kukkivat kielot (*Convallaria majalis*) ja valkovuokot (*Anemone nemorosa*).

Polkujen ja parkkipaikan tuntumassa kasvillisuus on selvästi rehevöitynyttä. Polkuja reunustavat paikoin tiheät nokkoskasvustot ja vadelpensaitot. Parkkipaikan kaakkoispuoleisen matokompostin alueella kasvaa jättipalsamia (*Impatiens glandulifera*), joka saattaa levitessään uhata kosteiden ja varjoisten rantaluhtien alkuperäistä kasvilajistoa.

Luontoarvot: Pienipiirteinen ja lajistollisesti monipuolinen rantalehto maapuiheen.

Toimenpiteet: Kuvion annetaan kehittyä ja puuston uudistua luontaisesti. Puusto ei tule harventaa luonnonsuojelualueen sisältä. Luonnonsuojelualueen rajan ulkopuolelta, parkkipaikan pohjoispuolelta tai ulkoilutien varrelta voidaan poistaa yksittäisiä kaatumisvaarassa olevia kuusia maapuiksi. Harvennukset on tehtävä maltillisesti, sillä ne vaikuttavat luonnonsuojelualueen pienilmastoon kuivattavasti.

Luonnonsuojelualueen länsiraja tulee merkitä maastoon selvästi, säännöllisin välimatkoin toistuvilla rajatolpilla, jotka on merkitty luonnonsuojelualue-symbolilla. Merkkien tulee myötäillä aluetta sivuavia ulkoiluteitä. Kaikkien sisään tuloväylien

luo tulee pystyttää luonnonsuojelualueesta kertova opastaulu, jossa mainitaan tärkeimmät rajoitukset alueella (liite 3).

Parkkipaikan kaakkoispuolella sijaitseva matokompostin ympäristö tulee kunnostaa, sillä rajaamaton komposti on levinnyt laajalle alueelle metsässä. Komposti tulee rajata maastoon selkeästi köysiaidalla ja sen keskelle tulee pystyttää ”matokomposti”-kyltti. Kompostin alueella kasvaa haitallista vieraslajia jättipalsamia. Jättipalsami leviää siemenestä erittäin tehokkaasti uusille alueille, ja Särkkäniemellä on runsaasti jättipalsamille sopivia kosteita rantalehtoja ja -luhtia. Jättipalsamit tulee kitkeä juurineen 2-3 kertaa kasvukaudessa, ennen kuin kasvit muodostavat siemeniä.

Entisen grillikatoksen aluetta käytetään edelleen runsaasti eväiden syömiseen ja grillaukseen ja paikalle kertyy runsaasti roskaa. Paikalle tulee pystyttää tulentekojen roskauskiellosta kertova kyltti. Puretun grillikatoksen alueelle maahan jääneet puunrungot, joita käytetään ”grillauspaikan” penkkeinä, tulee kuljettaa pois.

10.3 Flada ja kaakkoinen rantaviiva (kuvio 3)

Kuva 7. Särkkänien pohjoinen flada on suurelta osin tiheän ruovikon valtaama. Kuva: Paula Aspelund.

Laguunilahti ja sen luoteispuolinen ranta ovat tiheän järviruokokasvuston valtaamat. Vain laguunin keskellä on pieni avovesialue. Ruoikon seassa kasvaa järvi- ja sinikaislaa sekä leveälehtistä osmankäämiä. Ruoikon reunamilla kasvavat ranta-alpi, luhtamatar (*Galium uliginosum*), rantakukka, mesiangervo, kurjenjalka, rentukka (*Caltha palustris*), suoputki, rantayrtti ja keltakurjenmiekka (*Iris pseudacorus*).

Luontoarvot: Fladan reunojen kosteikkokasvillisuus. Tärkeä sammakkoeläinten ja lintujen elinympäristö. Kalojen lisääntymisalue.

Toimenpiteet: Alueen annetaan kehittyä luontaisesti. Laguunilahti on kasvamassa hiljalleen umpeen ja avoveden osuus on ilmakuvien perusteella pienentynyt.

Luontaista kehitystä ei ole kuitenkaan syytä hidastaa. Ruoikko tarjoaa elinympäristön monille alueella eläville sammakoille ja linnuille. Kasvillisuuden valtaama laguunilahti tarjoaa myös suojaisan lisääntymisympäristön kaloille.

10.4 Lyhytkortinen niitty (kuvio 4)

Kuva 8. Laguunilahden eteläpuolella sijaitsee lyhytkortinen, kostea niitty. Oikeanpuoleisessa kuvassa näkyy männyntaimien leviäminen niityn länsireunasta. Kuva: Paula Aspelund.

Lyhytkortinen ja kostea niitty rajautuu pohjoisessa taajaan laguunilahden ympärillä kasvavaan ruoikkoon. Idässä ja lännessä niityn ympärillä kasvaa metsää, ja etelässä niitty rajautuu ulkoilutiehen, joka kulkee niityn ja murtovesialtaiden välissä.

Niityn pohjoispuolella sijaitseva laguunilahti on yhteydessä mereen, ja veden ollessa korkealla niitylle nousee laimeaa merivettä. Niityllä kasvaa muun muassa suolavihvilää, merisuolaketta, suoputkea, särmäputkea, merivirmanjuurta, mesiangervoa, punasänkiötä, punanataa, keltamaitetta, rantakukkaa, käärmeenkieltä, isorantasappea, rannikkia, rantamataraa, suohorsmaa (*Epilobium palustre*), hernesaraa (*Carex viridula*), merisaraa, hirssisaraa (*Carex panicea*), jokapaikansaraa (*Carex nigra*) ja jouhiluikkaa (*Eleocharis quinqueflora*). Myös alueellisesti uhanalainen ruskokaisla (*Blymus rufus*) esiintyy niityllä. Niityn reunamilla kasvaa harvaksen järviruokoa.

Ilmakuvien perusteella puusto on hiljalleen levittäymässä niitylle. Niityn länsireunassa on runsaasti männyntaimia. Myös niityn eteläreunaa sivuavan ulkoilutien varrelle on noussut runsaasti nuoria koivuja, tervaleppiä ja mäntyjä.

Luontoarvot: Lajistollisesti arvokas lyhytkortinen niitty. Tärkeä sammakkoeläinten ja lintujen elinympäristö.

Toimenpiteet: Niityn länsireunalta voidaan poistaa kaikki selvästi niityllä kasvavat männyn taimet ja osa nuoremmista, tiheissä ryhmissä kasvavista puista. Puut ja taimet tulee poistaa raivaussahalla, ja kannot mahdollisuuksien mukaan kaimamalla ne pois maasta. Alueella ei tule liikkua raskailla koneilla talvikauden ulkopuolella.

Niityn ja eteläreunaa sivuavan ulkoilutien reunoilla kasvavaa nuorta puustoa tulee harventaa tuntuvasti maiseman avaamiseksi. Ulkoilutien päätyihin, metsien reunoille voidaan jättää joitakin maisemaa kehystäviä tervaleppiä ja mäntyjä. Ulkoilutieltä on estetty kulku niitylle muutamien kohdin lyhyellä puisella aidalla. Aidat ovat tarpeelliset, sillä lajistoltaan arvokas niittykasvillisuus ei kestä tallausta. Kun tietä reunustavaa puustoa poistetaan, aita tulee entistä tarpeellisemmaksi. Aita tulee rakentaa koko ulkoilutien pohjoisreunan pituudelle, jotta kulku niitylle voidaan estää nykyistä tehokkaammin.

Ulkoilutien reunalla, lähellä metsän reunaa kasvaa myös kurturuusua (*Rosa rugosa*). Kasvi leviää erittäin tehokkaasti juuristonsa ja mm. veden välityksellä leviävien siementensä avulla, ja Särkkäniemellä on lajin kasvupaikoiksi sopivia somerikkoisia ja kivikkoisia merenrantaniittyjä. Näillä paikoilla laji on uhka alkupe-
räiselle kasvillisuudelle. Kurturuusun torjuminen on helpointa silloin, kun kasvustot ovat vielä pieniä. Kasvit tulee poistaa kaivamalla ne mahdollisimman syvältä maasta juurineen.

10.5. Pohjoinen metsäsaareke (kuvio 5)

Kuva 9. Särkkäniemen pohjoinen metsäsaareke ja sen läpi kulkeva polku. Kuva: Paula Aspelund.

Metsäsaareke rajautuu lännessä laguunilahteen ja sen eteläpuoliseen niittyyn ja etelässä murtovesialtaisiin. Metsäsaarekkeen itäpuolelle jäävät puuttomat merenrantaniityt. Metsäsaarekkeen puusto koostuu pääasiassa kookkaista männyistä, joiden seassa kasvaa nuoria koivuja, tervaleppiä ja pihlajia. Puusto on paikoin tiheää, ja valoisissa aukkokohdissa männyn taimet kasvavat tiheässä. Kuvion itäosan pääpuulaji on koivu.

Pensaskerroksessa kasvaa katajia, nuoria pihlajia, paatsamaa (*Rhamnus frangula*), männyn ja kuusen taimia sekä taikinamarjaa. Metsäsaarekkeen eteläreunassa polun varrella kasvaa kurturuusua. Kenttäkerroksen kasvillisuus vaihtelee pienipiirteisesti valo- ja kosteusolosuhteiden mukaan. Alueella kasvaa ahomansikkaa (*Fragaria vesca*), nuokkuhelmikkää (*Melica nutans*), metsätähteä, oravanmarjaa, pietaryrttiä (*Tanacetum vulgare*), keltamaitetta, siankärsämöä (*Achillea millefolium*), metsä- ja kangasmaitikkaa, lehtonurmikkaa, kevätpiippoa (*Luzula*

pilosa) ja syysmaitiaista (*Leontodon autumnalis*). Kosteammissa kohdissa alueiden rajalla kasvaa luhtalemmikkiä ja rantamataraa. Kuivemmissa keskiosissa tavataan mm. variksenmarjaa (*Empetrum nigrum*), isomaksaruohoa (*Sedum telephium*) ja niittysuolaheinää (*Rumex acetosa*).

Kuviolla on useita kuolleita maa- ja pystypuita, jotka tarjoavat elinympäristön lahoppuulla eläville hyönteisille, jäkälille ja sienille. Rannan tuntumassa kasvaa useita maisemallisesti arvokkaita kookkaita ja paksurunkoisia mäntyjä.

Alueen läpi kulkee polku, jolle on laguunilahden eteläpuoleisen niityn ja metsän rajalla rakennettu pitkospuut. Lisäksi metsässä risteilee useita pienempiä polkuja.

Luontoarvot: Pienipiirteisesti vaihteleva rantametsän lajisto.

Toimenpiteet: Metsän annetaan kehittyä ja puuston uudistua luontaisesti. Kuvion reunalle rakennettuja pitkospuita tulee tarvittaessa uudistaa. Kuvion etelärajalla, polun reunalla kasvava kurturuusu tulee poistaa alueelta kaivamalla pensaat juurineen maasta.

10.6 Merenrantaniityt (kuvio 6)

Kuva 10. Merenrantaniityä Särkkäniemellä. Taustalla Kappelikivi ja Vuosaaren satama. Kuva: Paula Aspelund.

Särkkäniemelle luonteenomaiset matalakasvuiset merenrantaniityt ulottuvat niemien koilliselta kannakselta aina kaakkoiskärkeen asti. Ne rajautuvat paikoin metsäsaarekkeisiin ja paikoitellen ruoikon valtaamaan laguuniin ja murtovesialtaisiin. Särkkäniemen kaakkoisosassa rantaniitty rajautuu avokallioon. Kasvillisuus vaihtelee mm. rannan eksposition ja kulutuksen mukaan. Rannan pohjoisosat ovat melko luonnontilaisia, eteläosissa sen sijaan kulutuksen jäljet ovat selviä ja niitty on paikoin erittäin tallautunut.

Rantaniityt ovat muuten puuttomia, mutta alueen pohjoisreunassa kasvaa yksinäinen tervaleppä ja koivu. Rantaviivassa kasvaa merihanhikkia, rannikkia, suo-

lavihvilää, rönsyrölliä, meriluikkaa (*Eleocharis uniglumis*), meriratamoa ja rantapiharatamoa. Loppukesällä rannan alaosiin kertyy paikoitellen aallokon tuomaa levää.

Ylempänä rantaniityllä tavataan suomenlahdennurmikohokkia (*Silene vulgaris* var. *littoralis*), poimuhierakkaa (*Rumex crispus*), merivirmanjuurta, rannikkia, keltamaksaruohoa (*Sedum acre*), ruoholaukkaa, rantatädykettä, isomaksaruohoa, pelto-ohdaketta (*Cirsium arvense*), keto-orvokkia (*Viola tricolor*), hopeahanhikkia (*Potentilla argentea*), heinätähtimöä (*Stellaria graminea*), hiirenvirnaa (*Vicia cracca*), merivalvattia, pietaryrttiä, mesiangervoa, rantakukkaa, puna-ailakkia ja pujoa (*Artemisia vulgaris*). Paikoitellen rannalla kasvaa myös Helsingissä erittäin uhanalaista ja valtakunnallisesti silmälläpidettävää lännenmaltsaa (*Atriplex glabriuscula*). Pohjoisen kannaksen eteläpuolisella pienellä lahdelmalla kasvillisuus on rehevää, ja mm. järviruoko ja ruokohelpi (*Phalaris arundinacea*) kasvavat runsaana.

Rannan tuntumassa kulkeva polku on laajentunut monin paikoin useaksi pieneksi kulkuväyläksi, ja rannan kasvillisuus on paikon hyvin kulunutta. Matalakasvuiset niityt ovat herkkiä tallaukselle, ja kulunneimmilla alueilla kasvillisuus on kärsinyt selvästi. Rantaniityä käytetään auringonottoon, kalastukseen, eväretkeilyyn ja maastopyötillyyn.

Luontoarvot: Lajistoltaan arvokkaat matalakasvuiset merenrantaniityt. Tärkeä matelijoiden ja lintujen elinympäristö.

Toimenpiteet: Alueelle voidaan rakentaa osittaiset ja rannan olosuhteet kestävät pitkospuut, jotka myötäilevät rantaviivaa. Pitkospuut ovat tarpeen paikoitellen Kappelikiven eteläpuolella, jossa rantaniitty on kuluneinta ja käyttö voimakkainta. Pitkospuiden yhteyteen tulee pystyttää kalastuskieltoalueen sijainnista kertova opastaulu.

10.7 Rantakalliot (kuvio 7)

Kaakkoisniemen kärjessä kasvillisuus on niukkaa ja ranta muodostuu meren ja jään sileiksi hiomista kallioista ja kivikoista. Painanteissa kasvaa pieniä kasvustoja keltamaksaruohoa, rönsyrölliä, rantakukkaa, ranta-alpia, ruokohelpeä ja suolavihvilää. Kivien välissä viihtyvät myös merivalvatti, meriputki (*Angelica archangelica* ssp. *littoralis*), Helsingissä harvinainen pikkurantasappi (*Centaurium pulchellum*), meriratamo ja punasänkiö. Paikoitellen kallion raoista nousee tervalepän taimia. Rantaan kertyy paikoitellen jonkin verran aallokon tuomaa levää.

Niemen rantoja käytetään runsaasti auringonottoon ja uimiseen, ja kalliot sopivat tähän tarkoitukseen hyvin, sillä ne eivät ole herkkiä kulutukselle. Kallioilla ja kivikossa liikkuu kuitenkin matelijoita, mm. uhanalainen ja rauhoitettu rantakäärme.

Kuva 11. Särkkäniemen kaakkoiskärki on kallioinen. Taustalla näkyy Vuosaaren satama.
Kuva: Paula Aspelund.

Luontoarvot: Kivien ja kallioiden välissä esiintyvä merenrantaniittyjen lajisto. Matelijoiden elinympäristö.

Toimenpiteet: Toimenpiteet eivät ole nykyisellään tarpeen. Ranta on runsaassa virkistyskäytössä, ja se myös kestää kulutusta paremmin kuin Särkkäniemen muut rannat. Opastauluissa tulee mainita alueella elävistä matelijoista. Roskaaminen ei ole kalliolla yhtä suuri ongelma kuin suojaisemmilla rantaniityillä.

10.8 Kaakkoinen rantametsä (kuvio 8)

Kaakkoisen niemen rantametsässä kasvaa kesikokoisia mäntyjä ja koivuja, muutamia raitoja sekä pienempiä kuusia ja pihlajia. Kuviolla on muutamia maapuita ja pystyyn kuolleita mäntyjä. Pensaskerroksessa kasvaa taikinamarjaa, pihlajan taimia ja useita katajia. Paikoitellen metsän aukkokohdissa kasvaa tiheässä männyn taimia. Kenttäkerroksen valtalajeja ovat kangasmaitikka, nurmirölli (*Agrostis capillaris*) ja lampaannata (*Festuca ovina*). Kuviolla kasvaa myös kissankello (*Campanula rotundifolia*), koiranputkea (*Anthriscus sylvestris*), rohtovirmanjuurta (*Valeriana officinalis*), niittysuolaheinää, isomaksaruohoa ja hiirenvirnaa.

Niemen kärjen ympäri kulkee polku, joka on paikoitellen levinnyt laajalle ja haurautunut moneksi pienemmäksi poluksi. Pohjakerros on erityisesti niemen kärjen tuntumasta selvästi kulunut, ja kuluneimmilla kohdilla kasvillisuus puuttuu kokonaan. Kaakkoisniemen kärkeä käytetään runsaasti mm. uimiseen ja auringonottoon, ja alueella liikkuu paljon pyöräilijöitä.

Kuva 12. Särkkäniemen kaakkoisniemellä kulkee useita polkuja ja ulkoilutie. Kuva: Paula Aspelund.

Luontoarvot: Ei erityisiä arvoja.

Toimenpiteet: Kaakkoinen niemi kalliorantoinen on Särkkäniemen käytetyin ja kasvillisuudeltaan kulunein osa. Metsäsaareke ei kuitenkaan kuulu Särkkäniemen lajistollisesti arvokkaimpiin osiin, eikä virkistyskäyttöä ole syytä ohjata muualle.

10.9. Kluuvit (kuvio 9)

Kuva 13. Murtovesialtaat ovat reunoiltaan ruovikon ja kaislikon valtaamat. Kuva: Paula Aspelund.

Aikaisemmin kluuvit ovat olleet suorassa yhteydessä mereen, mutta nykyisellään näin käy vain runsaiden sateiden aikana veden ollessa korkealla. Särkkäniemen lamasta on kuitenkin mitattu lähes meriveden suolapitoisuutta vastaavia lukemia (noin 5,4 ‰) (Marttila 2007). Kluuvien kasvillisuuskin viittaa selvästi suolapitoiseen veteen.

Kluuvien keskiosissa on avovettä, ja reunoiltaan ne ovat tiheän ruoikon valtaamaa. Seisovassa ja ravinteikkaassa vedessä viihtyvät mm. pikkulimaska (*Lemna minor*), ahdinparta (*Cladophora glomerata*) ja merihapsikka (*Ruppia maritima*). Järviruoko ja merikaisla kasvavat vedessä runsaina. Paikalla tavataan myös leveälehtistä ja kapealehtistä osmankäämiä sekä järvi- ja sinikaislaa. Altaita reunustavat harvaksen kasvavat tervalepät. Reunamilla kasvaa mesiangervoa, ranta-alpia, suoputkea, rantakukkaa, meriputkea, rantamataraa, luhtalemmikkiä, rönsyrölliä, punakoisoa (*Solanum dulcamara*), suolavihvilää ja merisaraa.

Luontoarvot: Kluuvien ja niiden reunojen kasvilajisto. Tärkeä sammakkoeläinten elinympäristö.

Toimenpiteet: Kluuvien annetaan kehittyä luontaisesti. Kuvion reunoilla ja läpi kulkevien ulkoiluteiden reunoille on kasvanut paikoin tiheä nuori koivikko. Murto-vesialtaiden välissä kulkevan tien reunoilla kasvavaa puustoa voidaan harventaa selvästi siten, että näkymä niemeen avautuu. Myös kuvion pohjoisrajalla kulkevan ulkoilutien reunoille kasvaneet nuoret koivut tulee poistaa.

10.10 Eteläiset rantaniityt (kuvio 10)

Kuva 14. Särkkäniemen eteläosan kivikkoiselle rannalle kertyy paikoin runsaasti levää. Kuva: Paula Aspelund.

Kallioisen kaakkoisniemen eteläpuolella sijaitsevat merenrantaniityt rajautuvat etelässä luonnonsuojelualueen rajaan. Rannat ovat melko kapeita, ja rantametsä ulottuu lähelle vesirajaa. Rannat ovat monin paikoin kivikkoisemmat kuin muualla Särkkäniemellä, ja kuviolle mahtuu myös muutama pieni silokallio.

Kasvillisuus on pitkälti samanlaista kuin muuallakin Särkkäniemen rannoilla. Vesiraja on paikoitellen kivikkoinen ja kasviton. Lähimpänä vesirajaa kasvavat solmu- ja suolavihvilä, merihanhikki, meriasteri ja merisuolake. Ylempänä rannalla kasvaa muun muassa mesiangervoa, rantakukkaa, punasänkiötä, ranta-alpia, meriputkea, pietaryrttiä ja siankärsämöä. Rannalla kasvaa myös Helsingissä erittäin uhanalaista (EN) ja valtakunnallisesti silmälläpidettävää (NT) lännenmaltsaa. Matalassa vedessä kasvaa meri- ja sinikaislaa.

Pieniä silokallioita käytetään kesäaikaan runsaasti auringonottoon ja muuhun virkistytymiseen. Kallioiden välissä tasaisilla ja kivettömillä alueilla kasvillisuus on paikoitellen kulunutta. Rantaa myötäilevä polku on paikoitellen levinnyt ja haa-
rautunut.

Luontoarvot: Matalakasvuinen merenrantaniitty. Matelijoiden ja lintujen elinympäristö.

Toimenpiteet: Rannan eteläosassa kestävät pitkospuut ovat paikoitellen tarpeen, sillä kasvillisuus on herkkää tallaukselle. Pitkospuut tulisi rakentaa paikoitellen kostean rantaniityn reunaan herkimmille kohdille.

10.11 Lounainen rantametsä (kuvio 11)

Kuva 15. Särkkäniemen lounaisen rantametsän valtapuu on tervaleppä. Kuva: Paula Aspelund.

Rantaniityn ja luonnonsuojelualueen rajalla kulkevan polun väliin jää kapea kais-
tale rantametsää. Ylempänä puusto on kuusivaltaista, ja alueella kasvaa run-
saasti nuoria pihlajia ja vaahteroita. Polun varrella kasvaa useita mäntyjä ja joita-
kin suurempia koivuja. Kenttäkerroksessa kasvaa pujoa, jänönsalaattia, lehtokor-
tetta (*Equisetum pratense*), metsälauhaa (*Deschampsia flexuosa*), ahomansik-
kaa, rätvänää ja nuokkuhelmikkää. Kuviolla on muutamia maapuita.

Rannan tuntumassa kasvaa runsaasti tervaleppiä ja kenttäkerroksessa vallitsevat
tyypilliset tervaleppäluhdan lajit kuten mesiangervo, luhtamatara, rentukka, luhta-
lemmikki ja rantayrtti.

Useasta kohdasta kulkee pienempiä polkuja rantaan.

Luontoarvot: Tervaleppäluhta lajeineen.

Toimenpiteet: Luonnonsuojelualueen ulkoraja tulee merkitä maastoon selkeästi
polkua myötäilevillä, suojelualue-symbolilla varustetuilla tolilla. Tolppien väliin
voidaan ripustaa köysi kulun estämiseksi tallausherkille rantaniityille.

11 Lähteet

Geologian tutkimuskeskus 2009, kallio- ja maaperäkartat. www.gtk.fi

Helsingin lintuatlaskartoitus 1996-1997. Linnustollisesti arvokkaat alueet. Kohderaportti.

Helmisaari, H. 2006: NOBANIS – Invasive species factsheet – *Impatiens glandulifera*. –Online Database of the North European and Baltic Network on Invasive Alien Species. www.nobanis.org

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio, 4. uudistettu painos. –Luonnontieteellisen keskusmuseon kasvimuseo. Helsinki. 656 s.

Kurtto, A. & Helynranta, L. 1998: Helsingin kasvit. Kukkivilta kiviltä metsän syliin. –Helsingin kaupungin ympäristökeskus ja yliopistopaino, Helsinki. 400 s.

Kurtto, A. 2002: Helsingin uhanalaiset, silmälläpidettävät ja muuten huomionarvoiset putkilokasvit. –Helsingin kaupungin ympäristökeskus. Helsinki. 34 s.

Kurtto, A. 2005: Helsingin arvokkaat kasvillisuuskohteet. Kohderaportti.

Marttila, H. 2007: Helsingin lammet. –Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2/2007. 76 s.

Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.). 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. 572 s.

Saarikivi, J. 2007: Helsingin matelija- ja sammakkoeläinlajisto sekä tärkeät matelija- ja sammakkoeläinalueet vuonna 2007. –Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 8/2008. 34 s.

Salla, A. 2004: Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet Helsingissä. –Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 6/2004. 92 s.

Siivonen, Y. 2004: Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2003. –Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 3/2004. 44 s.

Väre, S. 1988: Uutela, Särkkäniemi, Hoito- ja käyttösuunnitelma. – Helsingin kaupunki, ympäristönsuojelutoimisto. Panplan Oy. 13 s. + 8 liites.

Muut lähteet:

Ilmakuvat: Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, kaupunkimittausosasto

Liite 1. Alueella vuonna 2009 tavatut putkilokasvit.

V= valtakunnallisesti uhanalainen tai silmälläpidettävä

K = kunnallisesti uhanalainen tai silmälläpidettävä

RT = alueellisesti uhanalainen

Uhanalaisuusluokat: EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä (Huom. Alueellisesti uhanalaisille lajeille ei ole määritetty uhanalaisuusluokkia)

<i>Acer platanoides</i>	vaahtera
<i>Achillea millefolia</i>	siankärsämö
<i>Achillea ptarmica</i>	ojakärsämö
<i>Aegopodium podagraria</i>	vuohenputki
<i>Agrostis capillaris</i>	nurmiorlli
<i>Agrostis stolonifera</i>	rönsyrölli
<i>Alchemilla sp.</i>	poimulehti
<i>Alliaria petiolata</i>	litulaukka
<i>Allium schoenoprasum</i>	ruoholaukka
<i>Alnus glutinosa</i>	tervaleppä
<i>Alopecurus arundinaceus</i>	ruokopuntarpää
<i>Anemone nemorosa</i>	valkovuokko
<i>Angelica archangelica</i> ssp. <i>litoralis</i>	meriputki
<i>Angelica sylvestris</i>	karhunputki
<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki
<i>Arctium lappa</i>	seittitakiainen
<i>Artemisia vulgaris</i>	pujo
<i>Aster tripolium</i>	meriasteri
<i>Athyrium filix-femina</i>	soreahiirenporras
<i>Atriplex glabriuscula</i>	lännenmaltsa (V:NT, K:EN, RT)
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu
<i>Betula pubescens</i>	hieskoivu
<i>Blymus rufus</i>	ruskokaisla (RT)
<i>Bolboschoenus maritimus</i>	merikaisla
<i>Calamagrostis epigejos</i>	hietakastikka
<i>Caltha palustris</i>	rentukka
<i>Calystegia sepium</i>	karhunköynnös
<i>Campanula rotundifolia</i>	kissankello
<i>Carex mackenziei</i>	merisara (K:NT)
<i>Carex nigra</i>	jokapaikansara
<i>Carex panicea</i>	hirssisara (K:NT)
<i>Carex viridula</i>	hernesara
<i>Centaurea jacea</i>	ahdekaunokki
<i>Centaureum littorale</i>	isorantasappi
<i>Centaureum pulchellum</i>	pikkurantasappi
<i>Cerastium fontanum</i>	nurmihärkki
<i>Cirsium arvense</i>	pelto-ohdake
<i>Cirsium vulgare</i>	piikkiohdake
<i>Convallaria majalis</i>	kielo
<i>Cornus suecica</i>	ruohokanukka
<i>Dactylis glomerata</i>	koiranheinä
<i>Deschampsia cespitosa</i>	nurmilauha
<i>Deschampsia flexuosa</i>	metsälauha
<i>Dryopteris carthusiana</i>	metsäalvejuuri

<i>Eleocharis palustris</i>	rantaluikka
<i>Eleocharis quinqueflora</i>	jouhiluikka (K:NT)
<i>Eleocharis uniglumis</i>	meriluikka
<i>Elymus caninus</i>	koiranvehnä
<i>Elymus repens</i>	juolavehnä
<i>Empetrum nigrum</i>	variksenmarja
<i>Epilobium angustifolium</i>	maitohorsma
<i>Epilobium adenocaulon</i>	amerikanhorsma
<i>Epilobium montanum</i>	lehtohorsma
<i>Epilobium palustre</i>	suohorsma
<i>Equisetum arvense</i>	peltokorte
<i>Equisetum pratense</i>	lehtokorte
<i>Festuca arundinaceae</i>	ruokonata
<i>Festuca ovina</i>	lampaannanta
<i>Festuca rubra</i>	punanata
<i>Filipendula ulmaria</i>	mesiangervo
<i>Fragaria vesca</i>	ahomansikka
<i>Galeopsis bifida</i>	peltopillike
<i>Galeopsis speciosa</i>	kirjopillike
<i>Galium album</i>	paimenmatara
<i>Galium palustre</i>	rantamatara
<i>Galium x pomeranicum</i>	piennarmatara
<i>Galium uliginosum</i>	luhtamatara
<i>Galium verum</i>	keltamatara
<i>Geranium sylvaticum</i>	metsäkurjenpolvi
<i>Geum rivale</i>	ojakellukka
<i>Geum urbanum</i>	kyläkellukka
<i>Glaux maritima</i>	rannikki
<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	metsäimarre
<i>Hierochloa odorata</i>	lännenmaarianheinä
<i>Impatiens glandulifera</i>	jättipalsami
<i>Iris pseudacorus</i>	keltakurjenmiekkä
<i>Juncus articulatus</i>	solmuvihvilä
<i>Juncus compressus</i>	tannervihvilä
<i>Juncus gerardii</i>	suolavihvilä
<i>Juniperus communis</i>	kataja
<i>Lathyrus japonicus</i> ssp. <i>maritimus</i>	merinätkelmä
<i>Lemna minor</i>	pikkulimaska
<i>Leontodon autumnalis</i>	syysmaitiainen
<i>Leymus arenarius</i>	rantavehnä
<i>Linnaea borealis</i>	vanamo
<i>Linum vulgaris</i>	kannusruoho
<i>Luzula pilosa</i>	kevätpiippo
<i>Lycopus europaeus</i>	rantayrtti
<i>Lysimachia vulgaris</i>	ranta-alpi
<i>Lythrum salicaria</i>	rantakukka
<i>Maianthemum bifolium</i>	oravanmarja
<i>Melampyrum pratense</i>	kangasmaitikka
<i>Melampyrum sylvaticum</i>	metsämaitikka
<i>Melica nutans</i>	nuokkuhelmikkä
<i>Molinia caerulea</i>	siniheinä
<i>Mycelis muralis</i>	jänönsalaatti
<i>Myosotis scorpioides</i>	luhtalemmikki
<i>Odontites vulgaris</i>	punasänkiö

<i>Ophioglossum vulgatum</i>	käärmeenkieli
<i>Oxalis acetosella</i>	käenkaali
<i>Paris quadrifolia</i>	sudenmarja
<i>Peucedanum palustre</i>	suoputki
<i>Phalaris arundinacea</i>	ruokohelpi
<i>Phegopteris connectilis</i>	korpi-imarre
<i>Phleum pratense</i>	timotei
<i>Phragmites australis</i>	järviruoko
<i>Picea abies</i>	kuusi
<i>Pinus sylvestris</i>	mänty
<i>Plantago major</i> ssp. <i>major</i>	piharatamo
<i>Plantago major</i> ssp. <i>salina</i>	meripiharatamo
<i>Plantago maritima</i>	meriratamo
<i>Poa annua</i>	kylänurmikka
<i>Poa compressa</i>	litteänurmikka
<i>Poa nemoralis</i>	lehtonurmikka
<i>Poa pratense</i>	niittynurmikka
<i>Polygonum aviculare</i>	pihatatar
<i>Potentilla anserina</i> ssp. <i>anserina</i>	ketohanhikki
<i>Potentilla anserina</i> ssp. <i>maritima</i>	merihanhikki
<i>Potentilla erecta</i>	rätvänä
<i>Potentilla palustris</i>	kurjenjalka
<i>Prunella vulgaris</i>	niittyhumala
<i>Prunus padus</i>	tuomi
<i>Ranunculus acris</i>	niittyleinikki
<i>Ranunculus auricomus</i>	kevätleinikki
<i>Ranunculus repens</i>	rönsyleinikki
<i>Rhamnus frangula</i>	paatsama
<i>Rhiantus serotinus</i>	isolaukku
<i>Ribes alpinum</i>	taikinamarja
<i>Rosa dumalis</i>	orjanruusu
<i>Rosa glauca</i>	punalehtiruusu
<i>Rosa rugosa</i>	kurturuusu
<i>Rubus arcticus</i>	mesimarja
<i>Rubus idaeus</i>	vadelma
<i>Rubus saxatile</i>	lillukka
<i>Rumex acetosa</i>	niittysuolaheinä
<i>Rumex acetosella</i>	ahosuolaheinä
<i>Rumex crispus</i>	poimuhierakka
<i>Rumex longifolia</i>	hevonhierakka
<i>Ruppia maritima</i>	merihapsikka
<i>Salix caprea</i>	raita
<i>Salix phylicifolia</i>	kiiltopaju
<i>Sagina nodosa</i>	nyylähaarikko
<i>Sagina procumbens</i>	rentohaarikko
<i>Sambucus racemosa</i>	terttuselja
<i>Schoenoplectrus tabernaemontani</i>	sinikaisla
<i>Sedum acre</i>	keltamaksaruoho
<i>Sedum telephium</i>	isomaksaruoho
<i>Selinum carvifolia</i>	särmäputki
<i>Silene dioica</i>	puna-ailakki
<i>Silene vulgaris</i>	nurmikohokki
<i>Silene vulgaris</i> var. <i>littoralis</i>	suomenlahdennurmikohokki
<i>Solanum dulcamara</i>	punakoiso

<i>Solidago virgaurea</i>	kultapiisku
<i>Sonchus arvensis</i> var. <i>maritimus</i>	merivalvatti
<i>Sorbus aucuparia</i>	pihlaja
<i>Stellaria graminea</i>	heinätähtimö
<i>Stellaria media</i>	pihatähtimö
<i>Stellaria nemorum</i>	lehtotähtimö
<i>Tanacetum vulgare</i>	pietaryrtti
<i>Taraxacum</i> sp.	voikukka
<i>Thalictrum flavum</i>	keltaängelmä
<i>Trientalis europea</i>	metsätähti
<i>Trifolium pratense</i>	puna-apila
<i>Trifolium repens</i>	valko-apila
<i>Triglochin maritima</i>	merisuolake
<i>Triglochin palustre</i>	hentosuolake
<i>Tussilago farfara</i>	leskenlehti
<i>Typha angustifolia</i>	kapealehtiosmankäämi (K:VU)
<i>Typha latifolia</i>	leveälehtiosmankäämi
<i>Urticaria dioica</i>	nokkonen
<i>Vaccinium myrtillus</i>	mustikka
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	puolukka
<i>Valeriana officinalis</i>	rohtovirmanjuuri
<i>Valeriana sambucifolia</i> ssp. <i>salina</i>	merivirmanjuuri
<i>Veronica chamaedrys</i>	nurmitädyke
<i>Veronica officinalis</i>	rohtotädyke
<i>Veronica longifolia</i>	rantatädyke
<i>Veronica serpyllifolia</i>	orvontädyke
<i>Vicia cracca</i>	hiirenvirna
<i>Vicia sepia</i>	aitovirna
<i>Viola palustris</i>	suo-orvokki
<i>Viola riviniana</i>	metsäorvokki

Liite 2. Särkkäniemen luonnonsuojelualueen rauhoituspäätös.

PÄÄTÖS LUO 224
Helsinki 26.8.1993
DNo 04080 361 93 180

UUDENMAAN LÄÄNINHALLITUS
LÄNSSTYRELSEN I NYLANDS LÄN

0 2. 09. 11
62/684-92

ASIA Hakemus luonnonsuojelualueen rauhoittamiseksi

HAKIJA Helsingin kaupunki

HAKEMUS 12.3.1993, täydennetty 28.5.1993

Luonnonsuojelualueen sijainti

Kunta: Helsinki
Kylä: Vuosaari
Tilalla: Uutela Rno 5:43 sekä yhteisalueyksiköillä
Rno 876:6 ja 876:8

Luonnonsuojelualueen kuvaus

Rauhoitettavaksi haettu Särkkäniemen alue sijaitsee Vuosaareissa Uutelan niemen itäreunalla. Alueeseen kuuluu rantaniittyjä, kaksi laguunilahtea, rantametsää sekä vesialuetta.

Särkkäniemi on osa Uutelan ulkoilualueutta. Metsäalueelle on rakennettu ulkoiluteitä sekä nuotiopaikka katoksineen. Myös Uutelan luontopolku kulkee alueen kautta.

Kasvillisuus edustaa maankohoamisrannan vaihettumissarjaa merestä metsäksi.

Rauhoituksen tarkoituksena on seudullisesti arvokaiden merenrantaniittyjen ja laguunilahtien suojeleminen.

Alueen pinta-ala on 15,4 hehtaaria, josta maata on 8,2 hehtaaria ja vettä 7,2 hehtaaria.

JAKELU

PÄÄTÖS Helsingin kaupunki saantitodistuksella

TIEDOKSI Ympäristöministeriö
Helsingin poliisilaitos
Uudenmaan liitto
Helsingin kaupunki, ympäristökeskus
Helsingin kaupunki, metsätoimisto
Metsähallitus, Etelärannikon puistoalue
Uudenmaan kartasto- ja tietopalvelutoimisto

Leimaverotta

Rutapuhutite 9 00520 Helsinki PL 110 00521 Helsinki Puhelin (90) 17 351 Telekopio (90) 1735 2280 1735 2584 1735 2850
Bangårdsvägen 9 00520 Helsingfors PB 110 00521 Helsingfors Telefon Telefax 1735 2390 1735 2791 1735 2870

Korvaus

Hakija ei ole vaatinut luonnonsuojelulain 11a §:n mukaista korvausta rauhoituksen aiheuttamista taloudellisista menetyksistä.

LAUSUNNONANTAJA

Uudenmaan kartasto- ja tietopalvelutoimisto 5.5.1993

LÄÄNINHALLITUKSEN RATKAISU JA PERUSTELUT

Lääninhallitus määrää oheiseen karttaan punaisella rajatun Särkkäniemen alueen tilalla Uutela Rno 5:43 sekä yhteisalueyksiköillä Rno 876:6 ja 876:8 rauhoitetuksi luonnonsuojelualueeksi.

Rauhoitusmääräykset

1. Alueella on kielletty:

- ojien kaivaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen sekä kaikenlainen muu maa- ja kallioperän vahingoittaminen, muuttaminen ja sen ainesten ottaminen
- metsänhakkuu
- muu kasvien ja kasvinosien (marjoja ja sieniä lukuunottamatta) ottaminen ja vahingoittaminen
- metsästys sekä kaikenlainen muu eläinten häiritseminen ja pesien vahingoittaminen
- rakennusten rakentaminen
- muiden kuin luonnonsuojelualan virkistys-, opetus- ja tutkimustarpeita palvelevien teiden ja laitteiden rakentaminen
- liikkuminen polkujen ulkopuolella 1.4. - 1.8. välisenä aikana
- polkupyörällä liikkuminen maastossa
- moottoriajoneuvoilla liikkuminen maastossa lukuunottamatta alueen hoidon kannalta välttämätöntä liikkumista maan ollessa riittävässä roudassa
- kalastaminen muualla paitsi kalastukseen osoitetuilla paikoilla
- onkimatojen kaivaminen

- tulenteke, telttailu ja muu leirielämä
 - roskaaminen
 - koirien kuljettaminen kytkemättöminä
 - suunnistus- ym. maastokilpailut ja harjoitukset
 - samoin kaikenlainen muu toiminta, joka saattaa muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti kasvillisuuden ja eläimistön säilymiseen.
2. Edellä olevien säännösten estämättä on alueella sallittua:
- uiminen siihen erikseen osoitetuilla paikoilla
 - alueen opastusta palvelevien rakenteiden rakentaminen ja huolto
 - huoltoajo ja uimapaikalle johtavan huoltotien ylläpito
 - olemassaolevan jätevesien poistotunnelin ja -putken ylläpito niin kauan kuin se on tarpeellinen.
3. Aluetta ja sen metsää saadaa hoitaa ja käyttää lääninhallituksen hyväksymän hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti.
- Suunnitelman tarkoituksena on alueen kasvillisuuden luonnontilaisen kehityksen turvaaminen sekä alueen ulkoilutoimintojen järjestäminen siten, että kasvillisuudelle ja muulle luonnolle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa.
4. Edellä olevista määräyksistä saadaan lääninhallituksen luvalla poiketa, mikäli poikkeaminen on luonnon-suojelualueen kannalta perusteltua.
- Hakija velvoitetaan merkitsemään rauhoitus maastoon lääninhallituksen hyväksymällä tavalla.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki 9, 11 ja 17 §

KUULUTTAMINEN Tämä päätös kuulutetaan kunnan ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä.

Ympäristönsuojelupäällikkö

Seppo Vuolanto

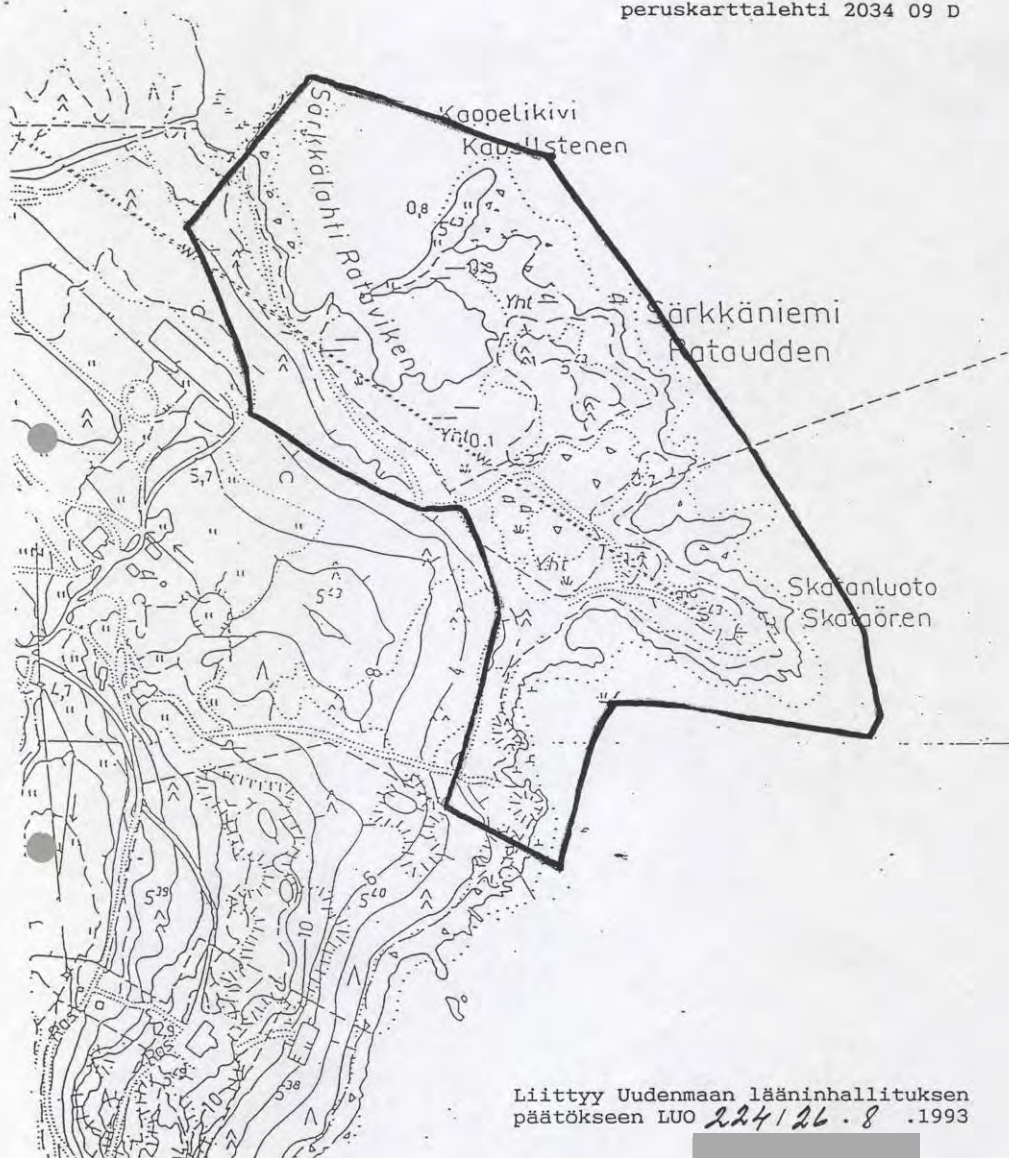
Vs tarkastaja

Kirsi Hellas

LIITTEET

kartta
valitusosoitus

teko/päätös Särkkäneni

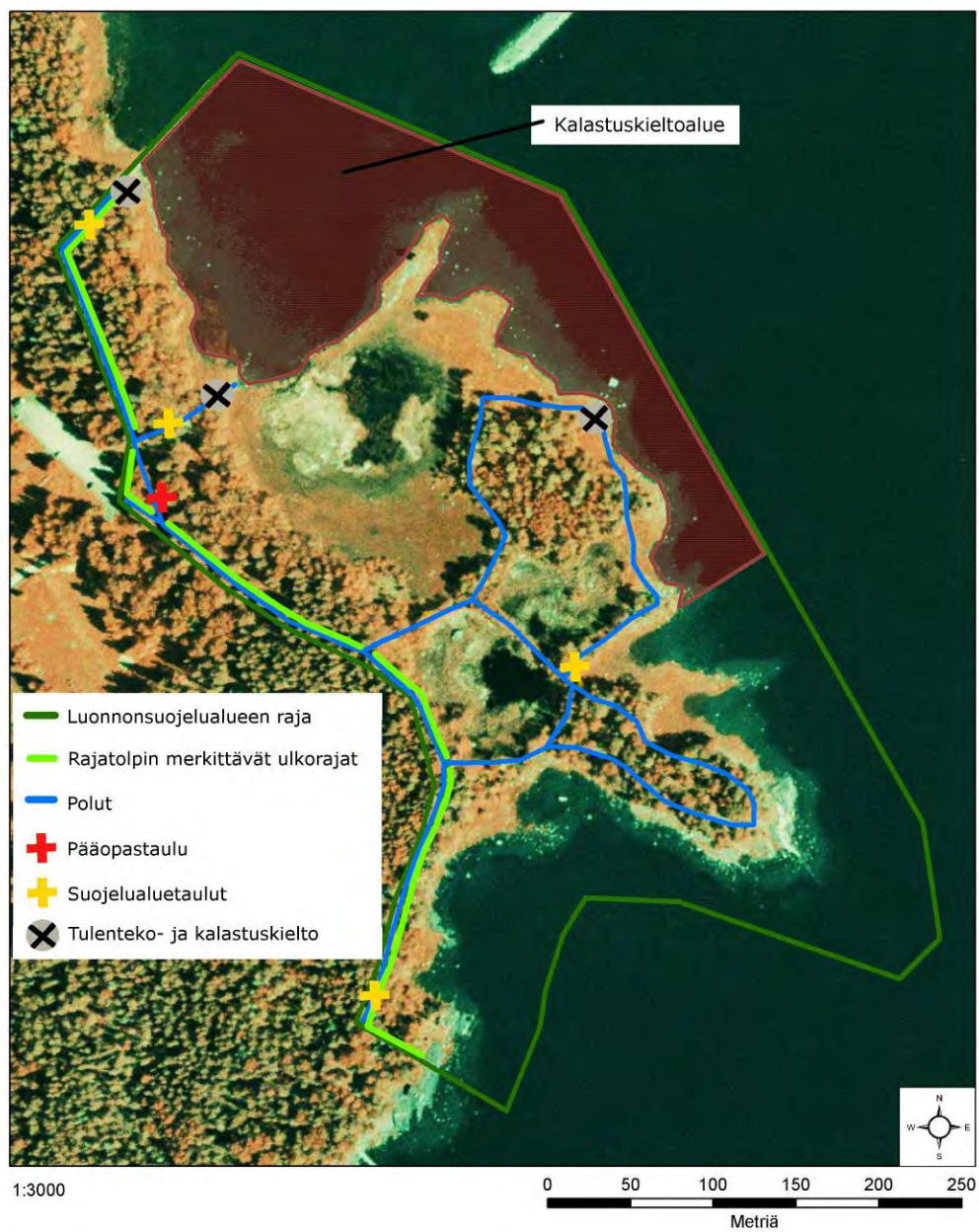

Liittyy Uudenmaan lääninhallituksen
päätökseen LUO 224/26.8 .1993

Vs tarkastaja Kirsi Hellas

leimaverotta

Liite 3. Särkkäniemen luonnonsuojelun merkitäsuunnitelma.
 Kuva: © Kaupunkimittaussosasto, Helsinki 2009.

Liite 4. Toimenpidekartta. Kuva: © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2009.

Liite 5. Hoitoon tarvittavat materiaalit ja työvaiheet.

1. Pääopastetaulun tukirakenteet
2. Rajamerkinnot:
 - Rajaaviivaa myötäileviä rajakylttejä
 - o Yhdistetään toisiinsa metalliketjuilla rantaniittyjen läheisyydessä (kuvio 11)
 - Monikielisiä määräystauluja 4 kpl
 - Tulentekokieltokylttejä 3 kpl
 - Kalastuskieltokylttejä 3 kpl
3. Matokompostin peruskorjaus:
 - Uusi kyltti kompostin keskelle
 - Ketju rajaamaan kompostia
 - Jättipalsamin poisto kompostin
 - o Toistettava 2–3 kertaa kasvukaudessa
 - o Vaatii jatkuvaa seurantaa ja ylläpitoa
4. Puiden harvennukset ja kantojen jyrsinnot:
 - Kuvio 4: Niityn reunaan nousseiden nuorten mäntyjen ja männyn taimien poisto
 - o Varottava erityisesti niityn arvokasta kasvillisuutta!
 - o Toistettava 3–5 vuoden välein
 - Kuvion 4 ja 9 raja: Ulkoilutietä reunustavan puuston harvennus
 - o Toistettava 3–5 vuoden välein
 - Kuvio 9: Ulkoilutietä reunustavan puuston harvennus
 - o Toistettava 3–5 vuoden välein
5. Aidat ja pitkospuut:
 - Kuvion 4 ja 9 raja: Aita uusittava ja jatkettava koko niityn reunan matkalle
 - Kuvio 6 ja 10: Rannan olosuhteet kestävät pitkospuut herkimmille kohdille
6. Kurturuusun torjunta:
 - Kuvioden 4 ja 5 raja-alue: Pensaat kaivetaan maasta juurineen ja vietään pois alueelta
 - o Vaatii jatkuvaa seurantaa ja ylläpitoa
7. Roskien keruu säännöllisesti
 - meren tuomat roskat rannoilta keväisin
 - roskien keruu koko alueelta, kesäaikaan vähintään kerran kuussa
 - Käyttäjien rakentamien grillipaikkojen, penkkien tms. purku ja poisto koko alueelta, kesäaikaan vähintään kerran kuussa

KUVAILULEHTI / PRESENTATIONSBLAD / DOCUMENTATION PAGE

Julkaisija Utgivare Publisher	Helsingin kaupungin ympäristökeskus Helsingfors stads miljöcentral City of Helsinki Environment Centre	Julkaisuaika/Utgivningstid/ Publication time Joulukuu 2009 / December 2009
Tekijä(t)/Författare/Author(s)	Paula Aspelund ja Pekka Paaer	
Julkaisun nimi Publikationens titel Title of publication	Särkkäniemen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2009–2018 Skötsel- och nyttjandeplan för Ratauddens naturskyddsområde 2009–2018 Management plan for the Särkkäniemi Nature Conservation Area 2009–2018	
Sarja Serie Series	Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja Helsingfors stads miljöcentrals publikationer Publications by City of Helsinki Environment Centre	Numero/Nummer/No. 12/2009
ISSN 1235-9718	ISBN 978-952-223-579-4	ISBN (PDF) 978-952-223-580-0
Kieli Språk Language	Koko teos / Hela verket / The work in full Yhteenveto/Sammandrag/Summary Taulukot/Tabeller/Tables Kuvatestit/Bildtexter/Captions	fin fin, sve fin fin
Asiasanat Nyckelord Keywords	Vuosaari, Särkkäniemi, luonnonsuojelu, luonnonhoito, flada, rantaniitty Nordsjö, Rataudden, naturskydd, naturvård, flada, strandäng Helsinki–Vuosaari, nature conservation, nature management, Baltic coastal lagoon, Baltic coastal meadow,	
Lisätietoja Närmare upplysningar Further information	Pekka Paaer/ Tiia Stén, Puh./tel. 09-310 64316 Kaarina Heikkonen, Puh./tel. 09-310 31581 sähköposti/e-post/e-mail: etunimi.sukunimi@hel.fi/ fornamn.efternamn@hel.fi/ first name.surname@hel.fi	
Tilaukset Beställningar Distribution	Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Asiakaspalvelu PL 500, 00099 Helsingin kaupunki Helsingfors stads miljöcentral, Kundtjänst PB 500, 00099 Helsingfors stad City of Helsinki Environment Centre, Customer Service P.O. Box 500, FIN-00099 CITY OF HELSINKI Puh./tel. +358-9-310 13000 Sähköposti/e-post/e-mail: ymk@hel.fi	

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2008

1. Puttonen, J., Terhemaa, L. Jätehuolto Helsingin venesatamissa vuonna 2007
2. Vuorela, M., Koskela, T., Kauppinen, I. Helsingin kaupungin ympäristöjohtamisen arviointi
3. Luontotieto Keiron Oy. Haltialan aarnialueen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma
4. Luontotieto Keiron Oy. Pitkäkosken rinnelehtojen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma
5. Luontotieto Keiron Oy. Ruutinkosken luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma
6. Munne, P., Muurinen, J., Pääkkönen, J.-P., Räsänen, M. Helsingin ja Espoon merialueen tila vuonna 2007. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu.
7. Pienmunne, E., Pakarinen, R., Paaer, P., Nummi, P. Kauppatorin lokkitutkimus 2007
8. Saarikivi, J. Helsingin matelija- ja sammakkoeläinlajisto sekä tärkeät matelija- ja sammakkoeläinalueet vuonna 2007
9. Yrjölä, R. Vuosaaren satamahankkeen linnustoseuranta 2007
10. Ilmansuojelutyöryhmä. Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelma 2008 - 2016
11. Ilmarinen, K., Oulasvirta, P. Vesikasvillisuus Espoon ulkosaariston–Helsingin itäisen ulkosaariston alueella kesällä 2007
12. Viinanen, J., Pitkänen, E. (toim.). Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelma 2008 - 2016. Terveys- ja ympäristövaikutusten arviointi.
13. Åberg, R., Nousiainen, L.-L., Lampinen, H., Klemetilä-Kirjavainen, E. Graavisuolatun ja kylmäsavustetun kalan hygieeninen laatu ja säilytyslämpötilat vähittäismyynnissä ja laitoksissa
14. Åberg, R. Sushituotteiden valmistus, HACCP ja valmistukseen liittyvät hygieeniset riskit
15. Niskanen, I., Päivänen, J., Virrankoski, L., Alanko, M., Jokinen, S., Pesu, M., Leppänen, P., Gröhn, L. Helsingin kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelma 2008
16. Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2008 - 2017
17. Hakkarainen, T., Pönkä, A., Kivikoski, L. Yleisten uimarantojen hygieeninen taso Helsingissä vuonna 2008
18. Pönkä, A., Järveläinen, A., Kalso, S. Irtojätteen ja veden mikrobiologinen laatu helsinkiläisissä kesäkiökeissa
19. Munne, P., Pääkkönen, J.-P., Tiensuu, M., Vahtera, E. Töölönlahden tila ja meriveden juoksutuksen vaikutus vuosina 2006-2008

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2009

1. Kiema, S., Saarenoksa, R. Kivinokan pohjoisen metsäalueen kääpä- ja orvakkainventointi 2006–2007
2. Muotka, K. Helsingin ulkoilureittien ja puistojen roskaantuminen
3. Salla, A. Maaperän haitta-aineiden taustapitoisuudet sekä pitoisuudet puistoissa ja kerrostalojen pihilla Helsingissä
4. Niskanen, I., Päivänen, J., Virrankoski, L., Alanko, M., Jokinen, S., Pesu, M., Leppänen, P., Gröhn, L. Helsingfors stads handlingsplan för bullerbekämpning 2008
5. Dictus, J., Creedy, A. (eds). Towards Environmental Sustainability. Report of the Peer review of the city of Helsinki.
6. Yrjölä, R. Vuosaaren satamahankkeen linnustoseuranta 2008
7. Kajaste, I., Muurinen, J., Räsänen, M., Vahtera, E., Pääkkönen, J.-P. Helsingin ja Espoon merialueen tila vuonna 2008. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu.
8. Peltomaa, J., Klemetilä-Kirjavainen, E. Kebabin mikrobiologinen laatu Helsingissä vuonna 2008
9. Metiäinen, P. Oirekyselyt asuntojen PVC-muovimatoilla päällystettyjen betonilattioiden sisäilmahaittojen ratkaisijana
10. Puhakka, A. Kestävä kehitys – ohjelmista eläväksi käytännöksi? Kokemuksia Helsingistä ja tulevaisuuden pohdintaa.
11. Pitkänen, E., Haahla, A. Herkkien kohteiden ilmanlaatu ja melutilanne. Päiväkodit, leikkipuistot ja -kentät, koulut, vanhainkodit ja sairaalat.
12. Aspelund, P., Paaer, P. Särkkäniemen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2009 - 2018